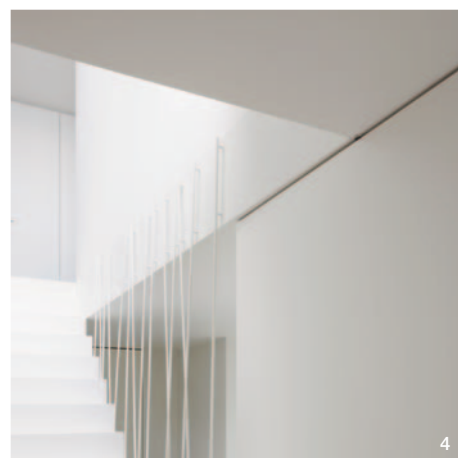

ORDE VAN ARCHITECTEN

VLAAMSE RAAD

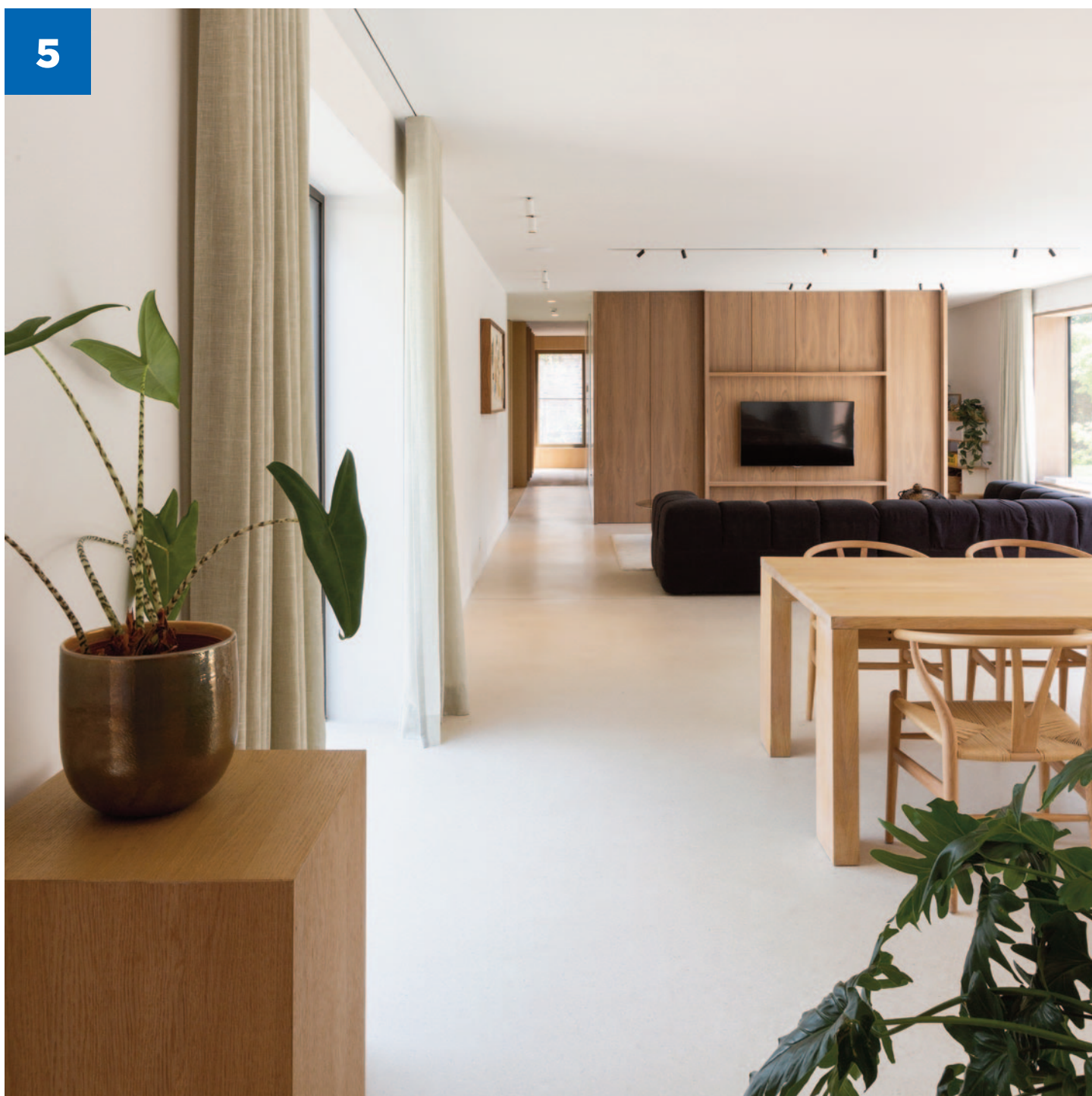
Orde van Architecten - Vlaamse Raad
Jaarverslag 2024

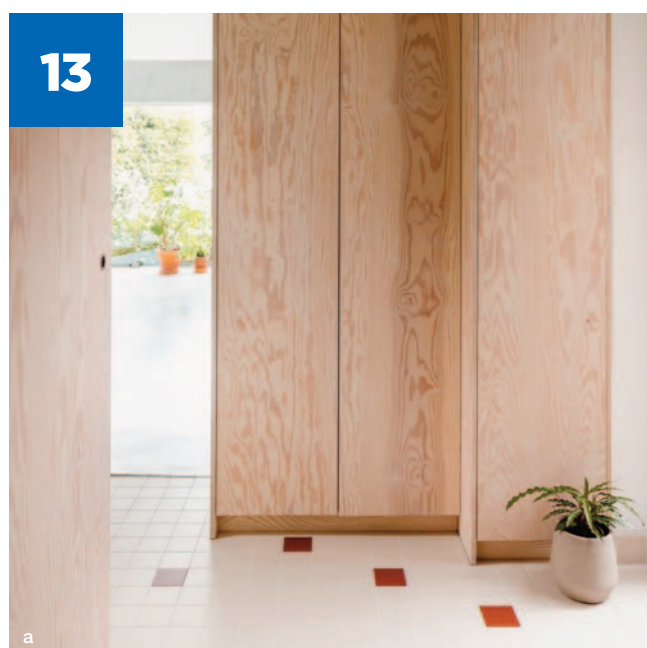
De Orde van Architecten: taken en structuur

5

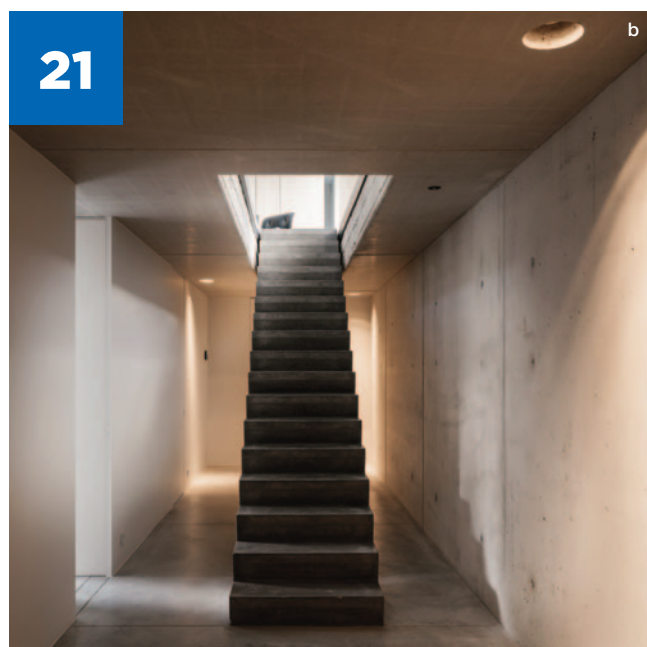

Jaarverslag mandatariswerking

Jaarverslag administratieve werking

De Orde van Architecten: taken en structuur	5
De taken van de Orde	6
De structuur van de Orde	8
De Nationale Raad	9
De Vlaamse Raad en de Conseil francophone et germanophone	9
De provinciale raden	10
De tuchtprocedure	10
De raden van beroep	11
Jaarverslag mandatariswerking	13
De colleges van deskundigen	14
Het Vlaams Permanent Overleg	17
Concertation Permanente / Permanent Overleg	17
Het Overleg Onderwijsinstellingen-Beroepsverenigingen-Orde	18
Internationale Betrekkingen	18
Jaarverslag administratieve werking	21
Overzicht personeelsbestand	22
Overzicht administratieve werking Vlaamse Raad	24
Overzicht administratieve werking provinciale raden	30
De jaarcijfers van 2024	39
Samenstelling raden en colleges	44
Ledenbestand en historiek	50
Onderwijs	56
Inschrijvingen	56
Uitgereikte studiebewijzen	58
Instroom – Uitstroom	61
De bouwconjunctuur in 2024	62
Gebouwenpark	62
Bouwvergunningen	64
Contactgegevens	66

De Orde van Architecten werd bij wet opgericht in 1963 en telt vandaag ongeveer 15.800 leden (architect-natuurlijke personen). Elke persoon die in België het beroep van architect wil uitoefenen, moet ingeschreven zijn bij de Orde van Architecten.

In dit jaarverslag vindt u een overzicht van de verschillende organen van de Orde van Architecten, hun taken en hun werking. Daarnaast bevat dit jaarverslag ook de financiële gegevens en heel wat interessante statistieken over het ledenbestand en de bouwconjunctuur.

De wet tot instelling van een Orde van architecten van 26 juni 1963 spreekt van 'raad van de Orde' en 'raden van de Orde'. Om het onderscheid te maken met de Nationale Raad en de Vlaamse Raad, gebruiken we in dit jaarverslag in de plaats hiervan de termen 'provinciale raad' en 'provinciale raden'.

De Orde van Architecten: taken en structuur

De opdracht van de Orde werd in de *wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten* als volgt vastgelegd (Art.2):

“De Orde van architecten heeft tot taak de voorschriften van de plichtenleer voor het beroep van architect te bepalen en ze te doen naleven. Zij houdt toezicht op de eer, de discretie en de waardigheid van de leden van de Orde in de uitoefening of naar aanleiding van de uitoefening van hun beroep. Zij doet aangifte bij de rechterlijke overheid van elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect.”

De Orde van Architecten is de publiekrechtelijke instantie bij wie alle architecten, die het beroep van architect in België uitoefenen, verplicht ingeschreven moeten zijn.

De taken van de Orde

De Orde is nauw betrokken bij de bezinning over de toekomst van het beroep. In dit kader stelt de Orde zich tot doel het belang van kwaliteitsvolle architectuur voor onze leefomgeving te benadrukken en erover te waken dat de onafhankelijkheid van de architect wordt gerespecteerd.

Beroepsregels voor architecten

De deontologie zit onder andere vervat in het *Reglement van beroepsplichten*, een set van morele gedragsregels die de architect moet naleven bij de uitoefening van zijn beroep.

De beroepsregels die de architect in acht moet nemen, hebben voornamelijk tot doel zijn professionele onafhankelijkheid te vrijwaren. Een architect mag niet onderworpen zijn aan de andere partijen in het bouwproces, zoals de aannemer, de bouwpromotor of de materiaal-producent en evenmin aan zijn opdrachtgever. Deze onafhankelijkheid is immers zowel voor de kandidaat-bouwer als voor de maatschappij een belangrijke garantie voor de kwaliteit en de duurzaamheid van het bouwen.

Waarvoor kunnen opdrachtgevers terecht bij de Orde van Architecten?

■ Deontologische geschillen

Wie van mening is dat een architect de regels van de deontologie (plichtenleer) van zijn beroep met de voeten treedt, kan klacht indienen bij de Orde van Architecten. Bij onderzoek beoordeelt de Orde van Architecten of de aangeklaagde handelingen kaderen binnen deze deontologische regels.

Indien de feiten als ernstig worden beschouwd, dan zal de klacht onderzocht worden via een wettelijk vastgelegde procedure. Dit gebeurt in de provinciale raad van de Orde waar de betrokken architect is ingeschreven op de tabel (zie verderop onder *Provinciale raden: De tuchtprocedure kort samengevat*).

Opgelet: de wet bepaalt dat procedures met betrekking tot de deontologie niet openbaar mogen zijn. Dit betekent dat de Orde de ‘klager’ niet op de hoogte mag brengen van het verdere gevolg dat wordt gegeven aan zijn of haar klacht.

Hieronder een aantal voorbeelden van deontologische geschillen waarvoor opdrachtgevers terecht kunnen bij de Orde van Architecten:

- De architect antwoordt niet meer op e-mails of telefoons.
- Er is geen contract of het contract is onvolledig.
- Het budget wordt overschreden.
- De architect doet geen werfbezoeken of levert geen werfverslagen.
- Het ereloon is onrealistisch laag.
- Er is geen vooruitgang in het dossier, de indiening van de vergunning laat onnodig op zich wachten.
- De architect kan of wil geen bewijs van verzekering voorleggen.
- De procedure rond opvolging van een project wordt niet gerespecteerd.

■ **Betwisting honoraria**

In geval van betwisting over het bedrag van de honoraria, kan de Orde van Architecten op gezamenlijk verzoek van de architect en van zijn opdrachtgever, het bedrag ervan vaststellen.

■ **Naleving verzekeringsplicht**

De Orde van Architecten kan geraadpleegd worden met het oog op de naleving van de verzekeringsplicht.

Let wel: de Orde van Architecten is niet in staat om voor elk project te controleren of voldaan is aan de verzekeringsplicht met betrekking tot de tienjarige burgerlijke aansprakelijkheid en de beroeps-aansprakelijkheid. De Orde kan bijgevolg niet garanderen dat een ingeschreven architect altijd verzekerd is.

De architect is deontologisch verplicht om voor elke architectenopdracht een schriftelijke overeenkomst op te stellen. Het vermelden van de gegevens inzake de verzekering, zijnde de verzekeringsonderneming en het polisnummer, is een element dat verplicht in deze overeenkomst moet worden opgenomen. Zo kunnen opdrachtgevers nagaan of hun architect correct verzekerd is.

■ **Bewijs van inschrijving**

Bij de Orde van Architecten kunt u een document bekomen dat bevestigt of een architect al dan niet is ingeschreven op de tabel of op de lijst van stagiairs.

Waarvoor kunnen opdrachtgevers niet terecht bij de Orde van Architecten?

■ **Voor technische klachten, contractuele geschillen en schadevergoedingen moeten opdrachtgevers zich wenden tot een andere instantie.**

De geschillen tussen een opdrachtgever en zijn architect waarbij private belangen, zoals bijvoorbeeld de naleving van een contract, geschillen van louter technische aard of de vergoeding van schade op het spel staan, zijn geschillen over burgerlijke rechten die behoren tot de exclusieve bevoegdheid van de gewone hoven en rechtbanken.

De structuur van de Orde

De Nationale Raad

De Nationale Raad bestaat uit twintig leden: tien leden afgevaardigd door de provinciale raden voor een termijn van zes jaar en tien leden benoemd door de koning, ook voor een termijn van zes jaar. De Nationale Raad wordt bijgestaan door een rechtskundige bijzitter.

Om de drie jaar kiest de Nationale Raad onder zijn leden een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter, een secretaris en een adjunct-secretaris.

De Nationale Raad heeft de volgende opdrachten:

- het vaststellen van de voorschriften van de plichtenleer voor het beroep van architect;
- aangifte doen bij de rechterlijke overheid van elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect;
- het opmaken van een stagereglement;
- waken over de toepassing van de voorschriften van de plichtenleer en van het stagereglement dat bij koninklijk besluit verplicht worden gesteld;
- het doen van voorstellen aan de openbare overheden aangaande wettelijke of bestuursrechtelijke maatregelen in verband met het beroep en advies uitbrengen over alle kwesties inzake de uitoefening ervan;
- het vaststellen van de huishoudelijke reglementen van de provinciale raden en hun bureaus;
- toezicht houden op de bedrijvigheid van de provinciale raden en verzamelen van hun uitspraken;
- onderdanen en de rechtspersonen van de lidstaten inschrijven in het register van de dienstverrichting;
- alle maatregelen treffen die nodig zijn voor de verwezenlijking van de taken van de Orde;
- het publiceren op haar internetsite van de lijst van de architecten ingeschreven op één van de tabellen van de Orde en de lijst van stagiairs, die in regel zijn met hun bijdrage en die gerechtigd zijn het beroep van architect uit te oefenen;
- nauw samenwerken en informatie uitwisselen met de bevoegde autoriteiten van, naar gelang het geval, de lidstaat van oorsprong of de ontvangende lidstaat volgens de bepalingen van titel V van de wet van 12 februari 2008 tot instelling van een nieuw algemeen kader voor de erkenning van EG-beroepskwalificaties.

De Vlaamse Raad en de Conseil francophone et germanophone

De Vlaamse Raad van de Orde van Architecten (afgekort tot VROA) en de Conseil francophone et germanophone de l'Ordre des Architectes (Frans- en Duitstalige Raad, afgekort tot Cfg-OA) zijn afdelingen van de Nationale Raad.

De Vlaamse Raad bestaat uit:

- vijf Nederlandstalige leden van de Nationale Raad benoemd door de koning;
- vijf afgevaardigden van de provinciale raden van de provincies Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad.

De voorzitters van de hiervoor genoemde provinciale raden wonen de vergaderingen van de Vlaamse Raad bij.

De Conseil francophone et germanophone bestaat uit:

- vijf Franstalige leden van de Nationale Raad benoemd door de koning;
- vijf afgevaardigden van de provinciale raden van de provincies Henegouwen, Luik, Luxemburg, Namen en Waals-Brabant en Brussel-Hoofdstad.

Ook hier wonen de voorzitters van de hiervoor genoemde provinciale raden de vergaderingen van de Conseil francophone et germanophone bij.

Om de drie jaar kiezen beide afdelingen onder hun leden een voorzitter, ondervoorzitter, secretaris en penningmeester.

De provinciale raden

Elke provinciale raad is samengesteld uit zeven gewone en zeven plaatsvervangende leden die verkozen worden voor een termijn van zes jaar. Om de drie jaar wordt elke raad voor de helft vernieuwd. De leden mogen achtereenvolgens niet meer dan twee mandaten vervullen.

Elke provinciale raad wordt bijgestaan door een rechtskundige bijzitter. De rechtskundige bijzitters worden door de koning benoemd voor een termijn van zes jaar en hebben een raadgevende stem.

Om de drie jaar kiest elke provinciale raad onder zijn leden een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris. Samen met de rechtskundige bijzitter vormen ze het bureau.

In de raadsvergadering zetelen maximaal zeven leden. De provinciale raad kan slechts geldig beraadslagen indien de voorzitter of de ondervoorzitter, tweederde van de leden (= quorum) en een rechtskundige bijzitter aanwezig zijn.

Enkel indien een gewoon lid niet aanwezig kan zijn, wordt een plaatsvervanger aangeduid om deel te nemen aan de vergadering. De aanduiding gebeurt volgens het aantal bij de verkiezingen behaalde stemmen.

De taken van de provinciale raden hangen nauw samen met de dossiers van de architecten die ingeschreven zijn op de tabel van de provinciale raad. De administratieve medewerkers van de provinciale raden zijn het eerste aanspreekpunt voor architecten en opdrachtgevers.

De provinciale raden hebben volgende bevoegdheden:

- zij houden de lijsten van stagiairs en tabellen van de Orde bij;
- zij ontvangen en verstrekken de nodige documenten voor buitenlandse architecten en voor architecten die in het buitenland willen werken;
- zij leggen op gezamenlijk verzoek van de partijen het bedrag van de erelonen vast;
- in sommige gevallen geven zij advies omtrent de bepaling en het bedrag van de erelonen;
- zij verzekeren de naleving van de plichtenleer van het beroep;
- zij waken over de eer, discretie en waardigheid van de leden van de Orde in de uitoefening van hun beroep;
- zij doen bij de rechterlijke macht aangifte van alle inbreuken op de wetten en reglementen ter bescherming van de titel en het beroep van architect;
- in voorkomend geval leggen zij sancties op aan leden die hun plichten niet naleven.

De tuchtprocedure kort samengevat

Onderzoeksfase

- Het bureau van de provinciale raad vraagt aan de architect alle noodzakelijke stukken op.
- Het bureau vraagt een schriftelijke toelichting aan de architect.
- Als het bureau dat wenst, dan wordt de architect uitgenodigd voor een verhoor.
- Het bureau kan beslissen om het dossier te klasseren of om de zaak door te verwijzen naar de raad zetelend in tuchtzaken en het dossier over te dragen.

Het bureau van een provinciale raad is samengesteld uit de voorzitter, ondervoorzitter en secretaris aangevuld met een rechtskundig bijzitter.

Berechtingsfase

- De architect wordt uitgenodigd om te verschijnen.
- Debatten.
- Beraadslaging en beslissing.
- Betekening van de beslissing aan de architect en de Nationale Raad van de Orde van Architecten.

De uitspraken die de provinciale tuchtraden kunnen doen, zijn:

- vrijspraak
- waarschuwing
- afkeuring
- berisping
- schorsing
- schrapping van de tabel

U kunt de tuchtprocedure raadplegen in de Wet tot instelling van een Orde van Architecten van 26 juni 1963 van artikel 19 tot en met 26.

De raden van beroep

Er worden twee raden van beroep ingesteld:

- een raad van beroep met het Nederlands als voertaal te Gent. Deze neemt kennis van het beroep ingesteld tegen de beslissingen van de provinciale raden van de Orde van Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad;
- een raad van beroep met het Frans als voertaal te Luik. Deze neemt kennis van het beroep ingesteld tegen beslissingen van de provinciale raden van de Orde van Henegouwen, Luik, Luxemburg, Namen en Waals-Brabant en Brussel-Hoofdstad.

De raden van beroep bestaan elk uit:

- drie raadsheren bij het hof van beroep die door de koning worden aangewezen;
- drie plaatsvervangende raadsheren, aangewezen onder dezelfde voorwaarden;
- drie leden en drie plaatsvervangende leden die door loting aangewezen worden onder de leden van de door de raden van beroep uitgelote effectieve provinciale raden;
- een lid en een plaatsvervangende lid die door loting aangewezen worden onder leden van de door de raden van beroep uitgelote plaatsvervangende provinciale raad;
- een griffier;
- een plaatsvervangend griffier.

De gewone en plaatsvervangende leden van de Nationale Raad maken geen deel uit van een raad van beroep.

Elke raad van beroep wordt voorgezeten door een lid-magistraat, gekozen volgens de regels van voorrang die in de magistratuur worden toegepast, en bijgestaan door een griffier of een plaatsvervangend griffier die door de raad van beroep benoemd worden.

Het ontslag van de leden van de raden van beroep die niet door de koning zijn benoemd, wordt toegezonden aan de Nationale Raad. De ontslagnemende leden oefenen hun functies uit totdat hun ontslag is aanvaard. Na aanvaarding treft de voorzitter van de Nationale Raad de nodige maatregelen om in een vacature te voorzien.

De raad van beroep doet uitspraak:

- over de beroepen ingediend tegen beslissingen van de provinciale raden met betrekking tot inschrijvingen, weglatingen, deontologische statuten en tuchtzaken;
- over aanvragen tot eerherstel;
- in eerste en laatste aanleg ten opzichte van de leden van een provinciale raad, in de gevallen bedoeld in de artikelen 44 en 45 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten.

Jaarverslag mandatariswerking

De Vlaamse Raad wil inzetten op een efficiëntere werking, een overkoepelend en eenvormig beleid en de verdere professionalisering van zijn dienstverlening. Gezien de regelgeving waarmee architecten elke dag te maken hebben steeds complexer en omvangrijker wordt, werd gekozen om een beroep te doen op de diverse expertises van mandatarissen en personeelsleden. Deze expertises zijn gebundeld in vijf colleges van deskundigen.

De Vlaamse Raad is initiatiefnemer van het Vlaams Permanent Overleg (VPO), het overlegplatform met de beroepsverenigingen, en het overleg Onderwijs-Beroepsverenigingen-Orde (OBO). De Vlaamse Raad zetelt in het Concertation Permanente / Permanent Overleg (CPO) en samen met de Federatie van Architectenverenigingen van België (FAB) is de Orde van Architecten ook lid van de Architects' Council of Europe (ACE).

De colleges van deskundigen

Er zijn vijf colleges van deskundigen werkzaam binnen de Vlaamse Raad. Elk college bestaat uit vijf raadsleden, elk uit een andere Vlaamse provincie zodat elke provinciale raad vertegenwoordigd is in elk college. De colleges van deskundigen formuleren adviezen aan de provinciale raden en ondersteunen de Vlaamse Raad in zijn taak als adviesorgaan op wetgevend en reglementair vlak.

Op grond van een beslissing van de Vlaamse Raad (dd. 19/01/2024) maken het college van deskundigen Opvolging en het college van deskundigen Taxatie sinds 2024 deel uit van het college van deskundigen Beroepsuitoefening. Ook werd beslist twee nieuwe colleges in te voeren: het college van deskundigen Erelonen en het college van deskundigen Verzekeringen.

- Het college van deskundigen Deontologie buigt zich over beleidsvragen met betrekking tot de deontologie. Het formuleert voorstellen om de bestaande regelgeving te verbeteren en de procedures bij onderzoek en deontologie in de verschillende provincies éénvormig te maken.
- Het college van deskundigen Beroepsuitoefening verleent advies met betrekking tot de bestaande regelgeving omtrent de uitoefening van het beroep van architect.
- Het college van deskundigen Stage verleent advies over de rechten en plichten van stagiairs en stagemeesters, het sociaal statuut van stagiairs, praktische problemen waarmee de verschillende raden worden geconfronteerd, enz.
- Het college van deskundigen Erelonen streeft naar een correcte verloning van architecten en behandelt klachten en vragen van architecten over overheidsopdrachten en wedstrijden.
- Het college van deskundigen Verzekeringen verleent advies over de regelgeving rond de verplichte verzekering van architecten en ambieert een scherpere controle op de verzekeringsplicht.

Elk college wordt ondersteund door een rechtskundig bijzitter en jurist en door personeelsleden van de provinciale raden en/of de Vlaamse Raad. Door de Vlaamse Raad kunnen nog andere werkgroepen met een tijdelijk karakter worden opgericht.

Het college van deskundigen Deontologie

Het college van deskundigen Deontologie buigt zich over beleidsvragen met betrekking tot de deontologie. Het formuleert voorstellen om de bestaande regelgeving te verbeteren en de procedures bij onderzoek en deontologie in de verschillende provincies éénvormig te maken.

Werking in 2024

- De wettelijke onverenigbaarheden (aannemer; ambtenaar). Het college heeft haar standpunt gefinaliseerd m.b.t. ambtenaren met zelfstandige opdrachten, inclusief de houding rond het aanvaarden van giften (art. 14 Reglement van beroepsplichten). Ook werd van gedachten gewisseld over het statuut van zelfstandige architecten in bijberoep en de arbeidsovereenkomst van een architect-assistent wanneer deze het statuut heeft van bezoldigde.
- Een geldige verzekering is een van de vereisten om het beroep van architect te mogen uitoefenen. De Orde wil daarom een zicht krijgen over de concrete verzekeringsstatus van de architect. In samenwerking met de juridische dienst wordt gewerkt aan een centrale lijst waarin alle gegevens verzameld worden. Daarnaast wil de Orde evolueren naar een systeem waarbij de architecten zelf hun verzekeringsstatus kunnen ingeven. Op de agenda van het college stonden ook: de te volgen procedure bij vaststelling niet verzekerde architecten; de problematiek van architecten met financiële problemen; de verzekering bij gedeeltelijke opdrachten inzake woningbouw en het standpunt over de controle van een rechtspersoon door een andere rechtspersoon.
- Het college besprak mogelijke onverenigbaarheden en de onafhankelijkheid in vennootschappen. Een deontologisch probleem ontstaat in de relatie maatschap en hoofdarchitect met hun (zelfstandige) medewerkers. Vanaf 1 januari 2025 is ook de architect onderworpen aan de nieuwe regels uit Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek over buitencontractuele aansprakelijkheid. Het college nam het standpunt in dat het niet opnemen van het uitsluiten van de buitencontractuele aansprakelijkheid als een deontologische fout beschouwd wordt.
- De maatschappelijke en intellectuele verantwoordelijkheid van de architecten is een ander thema waarover het college van gedachten wisselde. Deze werd ook bekeken vanuit de deontologische kadering van deelname door architecten aan architectuurwedstrijden en de gedragsregels van architectenjuryleden tijdens wedstrijden.
- Het college volgt ook de modernisering van de tuchtrechtspraak op. Hiertoe werd een nationale werkgroep opgericht, met een afvaardiging vanuit het college Deontologie. Waar mogelijk wordt gestreefd naar een consensus. Een finale tekst werd reeds opgemaakt. Op het vlak van dossiersamenstelling bij tuchtrechtspraak ondersteunt het college de verduidelijking van het draaiboek, dat dient als leidraad maar op heden nog niet finaal is. Tevens wordt gestreefd naar een betere communicatie met de indiener van een klacht; de bestaande typebrief hieromtrent wordt herwerkt.

Het college van deskundigen Beroepsuitoefening

Het college van deskundigen Beroepsuitoefening verleent advies met betrekking tot de bestaande regelgeving omtrent de uitoefening van het beroep van architect.

Werking in 2024

De thema's waarover het college zich in de huidige mandaatperiode (2024-2026) wil buigen:

- architect en projectontwikkeling: kan een architect deontologisch optreden als architect en projectontwikkelaar? Zo ja, onder welke voorwaarden?;
- kan een architect samenwerken met een aannemer (DBFM, bouwteam, PPS, ...)? Zo ja, onder welke voorwaarden? Welk voorstel tot wijziging van de wet van 20 februari 1939 kan worden geformuleerd om hierover duidelijkheid te brengen?;
- omgevingsloket: wat met de beperkte opdracht?;
- taal: wat als een architect de Nederlandse taal niet beheerst?;
- taken van de architect: helderheid brengen in wat de verplichte taken zijn van een architect;
- permanente vorming;
- aanpassing verklaring op eer bij weglating;
- wat als de architect-rechtspersoon die niet meer aan de wettelijke voorwaarden voldoet? Wat bij (tijdelijke) werkonbekwaamheid? Is een aanpassing van de statuten noodzakelijk of niet wanneer de vennootschap blijft bestaan?

Het college van deskundigen Stage

Het college van deskundigen Stage is verantwoordelijk voor de opvolging van de stagedossiers, het controleren van de kwaliteit van de stage en het bijsturen van de stage in functie van nieuwe ontwikkelingen en evoluties.

Werking in 2024

- Inhoudelijke ondersteuning van het stage-evenement *Start to Architect* dat in samenwerking met Netwerk Architecten Vlaanderen werd georganiseerd in Hasselt, Gent en Brussel.
- Verdere optimalisering van het digitale stageplatform.
- Geven van toelichtingen in de verschillende onderwijsinstellingen over de Orde van Architecten en het verloop van de stage.
- De *Gids voor de stagemeester* en *Gids voor de stagiair* kregen een inhoudelijke update.
- De criteria voor de hoedanigheid van stagemeester werden aangepast en voorgesteld op de Vlaamse Raad.
- Opstellen van een leidraad voor de stage-evaluatie.
- Actualisering van de bestaande stageovereenkomst.
- Behandelen van vragen en problemen vanuit de provinciale raden, met oogpunt te komen tot een eenvormige werking.
- Finaliseren van het Draaiboek Stage, dat werd verdeeld onder de provinciale raden;
- Actualiseren van de voorstellen voor korte termijn wetswijzigingen (in het kader van de hervorming van de stage).
- Invoeren van het digitale evaluatieformulier.

Het college van deskundigen Erelonen

Het college van deskundigen Erelonen streeft naar een correcte verloning voor alle architecten en heeft als doel om opdrachtgevers, overheden en openbare instellingen hierover te sensibiliseren. Het college behandelt ook klachten en vragen van architecten over wedstrijden en overheidsopdrachten.

Werking in 2024

- Het college van deskundigen stelde haar actiepunten op voor de toekomst, op korte, middellange en lange termijn.
- In samenwerking met het college van deskundigen Erelonen bestelde de Vlaamse Raad bij de KU Leuven een studieopdracht om de verloning in de architectuursector in kaart te brengen.
- Het college van deskundigen Stage werd aangemoedigd om jonge architecten tijdens *Start to Architect* duidelijk te informeren over hoe ze tot een correct ereloon kunnen komen.
- De brochure *De architect tekenend voor uw toekomst*, waarin de taken van de architect duidelijk worden weergegeven, werd via een gerichte mailing (Archimail) nogmaals onder de aandacht gebracht van architecten.
- Via Archimail werd een oproep gedaan naar architecten om onregelmatigheden bij wedstrijdprocedures te melden bij de Orde. De vele meldingen die werden ontvangen werden behandeld door het college van deskundigen Erelonen. Overheden en openbare instellingen werden gewezen op tekortkomingen en aangemaand om correcte wedstrijdprocedures te hanteren.

Het college van deskundigen Verzekeringen

Het college van deskundigen Verzekeringen verleent advies over de regelgeving rond de verplichte verzekering van architecten en ambieert een scherpere controle op de verzekeringsplicht.

Werking in 2024

- Optimaliseren van het ledenportaal in samenwerking met de dienst Informatica: digitalisering van de registratiewijze rond verzekering.
- Informatiedeling en -doorstroming van gegevens rond verzekering.
- De verzekeraars werden aangezet tot het gebruik van een gemeenschappelijke template voor het doorgeven van de verzekeringstoestand. Dit gebeurde in samenwerking met Cfg-OA.
- Er werd een standpunt gevormd over het al dan niet verzekerd zijn voor burgerlijke aansprakelijkheid binnen alle mogelijke hoedanigheden als architect.
- Behandelen van vragen en problemen van de provinciale raden met onderwerpen zoals verzekeringspolis afsluiten als architect-opdrachtgever en wetgeving buitencontractuele aansprakelijkheid.

Het Vlaams Permanent Overleg

Het Vlaams Permanent Overleg is een overlegplatform tussen de Orde van Architecten - Vlaamse Raad en de beroepsverenigingen Architecten-Bouwers (AB), de Beroepsvereniging voor Architecten (BVA), Netwerk Architecten Vlaanderen (NAV), Architects in Brussels (AriB) en de G30.

Thema's die in 2024 aan bod kwamen op het Vlaams Permanent Overleg

- Hervorming van de stage.
- Aanpassing van de architectenwet van 1939.
- Collectieve verzekering beroepsaansprakelijkheid.
- Sociaal statuut van de stagiair.
- Herziening van de NACEBEL-codes.

Concertation Permanente / Permanent Overleg

In 2024 werd opnieuw een federaal overlegplatform opgestart tussen de beide taalvleugels van de Orde van Architecten (Orde van Architecten - Vlaamse Raad en de Conseil francophone et germanophone de l'Ordre des Architectes) en de FAB (de Federatie van de Architectenverenigingen van België), die alle beroepsverenigingen groepeerde.

Binnen het CPO wordt afgestemd over federale thema's (wetten van '39 en '63, schijnzelfstandigheid) en de vertegenwoordiging en standpuntbepaling binnen de ACE (Architects' Council of Europe).

Het Overleg Onderwijsinstellingen-Beroepsverenigingen-Orde

Het OBO is een overlegplatform tussen de Orde van Architecten - Vlaamse Raad, de beroepsverenigingen (Architecten-Bouwers, BVA, NAV, AriB en G30) en de onderwijsinstellingen UAntwerpen, UGent, UHasselt, KU Leuven en VUB.

Thema's die in 2024 aan bod kwamen op het OBO

- Opleiding versus praktijk: elke onderwijsinstelling gaf een presentatie over het eigen opleidingsprogramma.
- Hervorming van de stage en het sociaal statuut van de stagiair.
- Aanpassing van de architectenwet van 1939.
- Collectieve verzekering beroepsaansprakelijkheid.
- Problematiek rond goedkeuring van diploma's door NARIC.

Het VPO en OBO werden opgericht op initiatief van de Orde van Architecten - Vlaamse Raad om tot een gemeenschappelijke aanpak te kunnen komen rond beroepsgebonden thema's. Deze samenwerking zorgt voor een sterkere positie van het architectenveld en een gemeenschappelijk aanspreekpunt voor beleidsmakers, waardoor de rechten en belangen van de architecten beter kunnen worden behartigd en verdedigd.

Internationale Betrekkingen

De Orde van Architecten is samen met de Federatie van Architectenverenigingen van België (FAB) lid van de Architects' Council of Europe (ACE). De ACE is de representatieve organisatie voor het architectenberoep op Europees niveau. Via haar 52 lidorganisaties vertegenwoordigt ACE de belangen van meer dan een half miljoen architecten uit 36 landen in Europa.

Werking in 2024

2024 was een belangrijk jaar. De ACE verleende haar medewerking aan het New European Bauhaus festival in april.

In het kader van de Europese verkiezingen werd het memorandum *Time to Act* gelanceerd. Vertegenwoordigers van zowel de ACE als de ledenorganisaties gingen met het memorandum het gesprek aan met de nieuwe Europese parlementsleden, maar ook met het oog op de installatie van de nieuwe Europese Commissie.

Met het *Draghi-rapport* over het concurrentievermogen en de toekomst van de Europese Unie en het *Letta-rapport* over de toekomst van de interne markt verschenen twee richtinggevende documenten over de economische toekomst van het architectenberoep. De goedkeuring van de EPBD-richtlijn (energieprestatie van gebouwen) en de omzetting ervan zullen een belangrijke impact hebben op de renovatiegolf.

Vertegenwoordigers van de Orde namen deel aan de verschillende werkgroepen en namen actief deel aan de beide conferenties en algemene vergaderingen in Brussel (april) en Krakau (november).

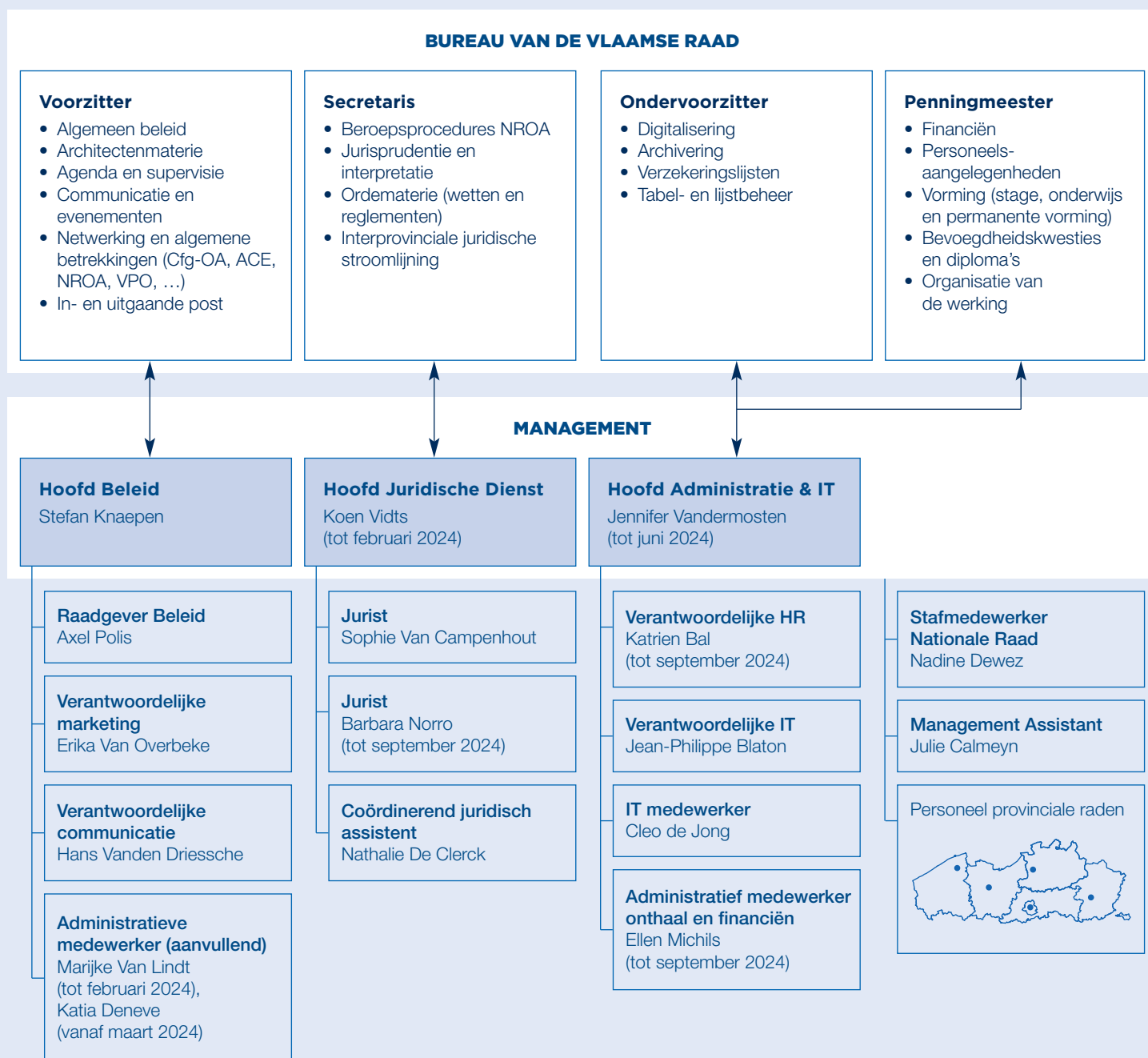
Jaarverslag administratieve werking

Overzicht personeelsbestand Vlaamse Raad en provinciale raden

ORDE VAN ARCHITECTEN – VLAAMSE RAAD

* Organigram personeelsleden Vlaamse Raad

PROVINCIALE RADEN

BUREAU VAN DE VLAAMSE RAAD

MANAGEMENT

Hoofd Beleid

Hoofd Juridische Dienst

Hoofd Administratie & IT

BRUGGE

- Katia Deneve
- Els Van Dael

GENT

- Femke Malfroid
- Kirsten De Keyser
 - Isabo Moens (tot augustus 2024)
 - Celina Amoussou (maart - december 2024)
 - Beyza Ucacer (september - december 2024)

BRUSSEL

- Kathleen Bauwens
- Inske De Cuyper

ANTWERPEN

- Chris Joosen
- Kirsten De Vleeschouwer
 - Béatrice Janssens
 - Steven Herman

HASSELT

- Kristien Cuyx
- Caroline Cuyx

* Organigram personeelsleden provinciale raden

Overzicht administratieve werking Vlaamse Raad

Managementteam

Het managementteam heeft de algemene dagelijkse leiding over de administratie van de Vlaamse Raad en de provinciale raden. Het bestaat uit de hoofden van de juridische dienst, de dienst Beleid en de dienst Administratie en IT. Het managementteam rapporteert aan het bureau van de Vlaamse Raad, de Vlaamse Raad en de Nationale Raad.

management@ordevanarchitecten.be

Pijler juridische dienst

De juridische dienst volgt wetgeving op die een verband kan houden met de sector en is verantwoordelijk voor de opvolging van gerechtelijke procedures, vrijstellingen en inning van bijdragen, vennootschapsdossiers, insolventiedossiers en beslissingen van de provinciale raden voor wat betreft inschrijving en weglating. Ze doet juridisch opzoekwerk en studiewerk, en geeft bijstand en advies aan de provinciale raden (vb. bij nazicht van diploma's), de Vlaamse Raad, het bureau van de Vlaamse Raad, de Nationale Raad, de diverse colleges van deskundigen en werkgroepen, en de betrokken actoren bij bepaalde dossiers.

juridische.dienst@ordevanarchitecten.be

Werking juridische dienst in 2024

■ Vrijstellingen en inning van bijdragen

Er werden in totaal 65 vrijstellingsaanvragen en 4 aanvragen tot het bekomen van betalingsfaciliteiten voorgelegd aan de Nationale Raad:

- 32 vrijstellingsaanvragen werden goedgekeurd;
- 11 vrijstellingsaanvragen werden geweigerd;
- 9 aanvragen tot het bekomen van betalingsfaciliteiten werden goedgekeurd.

■ Gerechtelijke procedures

In 2024 werd geen enkel dossier opgestart als gevolg van een onrechtmatige uitoefening van het beroep.

Vier dossiers werden behandeld voor de raad van beroep.

■ Vennootschapsdossiers

De juridische dienst heeft in 2024 536 vennootschapsaktes (oprichting en wijziging) nagekeken en daarover advies verleend aan de provinciale raden.

■ Insolventiedossiers

De informatie-uitwisseling in insolventiedossiers (faillissementsdossiers, dossiers van gerechtelijke reorganisatie, ...) van architectenondernemingen tussen enerzijds de ondernemingsrechtbanken en gerechtelijke actoren (rechter-commissaris, curatoren, ...) en anderzijds de Orde van Architecten verloopt aan Vlaamse zijde via de juridische dienst van de Vlaamse Raad. De juridische dienst treedt in deze dossiers op als *single point of contact* voor de ondernemingsrechtbanken.

- Geen gerechtelijke reorganisaties.
- Vier faillissementen van architectenondernemingen waar telkens een medecurator werd aangesteld.
- Evolutie van het aantal faillissementen van architectenondernemingen:
 - 2018 (vanaf 1 mei): zeven
 - 2019: twaalf
 - 2020: vier
 - 2021: drie
 - 2022: drie
 - 2023: vier
 - 2024: vier

■ Lijst van insolventiefunctionarissen architecten beheerd door de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten.

In 2024 stonden achttien architecten op de lijst van insolventiefunctionaris-architecten van de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten. Zestien daarvan hadden zich ook al voor 2023 kandidaat gesteld.

■ Dienstverrichters en niet-EU-onderdanen

Acht aanvragen van dienstverrichters werden voorgelegd aan de Nationale Raad. Deze werden alle acht ingeschreven in het Register van Dienstverrichting. Er werden dertien adviezen met betrekking tot niet Europese onderdanen gegeven aan de Nationale Raad.

■ Studiewerk en adviesverlening

- Opzetten communicatiecampagne rond de nieuwe regels over buitencontractuele aansprakelijkheid en het aanpassen van contracten.
- Opstellen communicatie over de wijziging van de *wet Laruelle* die een versoepeling betekent voor architecten die hun beroep wensen te organiseren in een architect-rechtspersoon.
- Opstellen van de 24 pagina's tellende brochure *Architect, deontologie en vennootschap*, met daarin uitleg over het oprichten en starten met een vennootschap, het inschrijven van een vennootschap op de tabel en het wijzigen van de statuten, aandeelhouders en bestuurders.
- Opmaken draaiboek en juridische ondersteuning verkiezingen jonge architecten (de zogeheten *Denktank*).

- Juridische ondersteuning bij de openbare aanbestedingsprocedure voor het opstarten van de studieopdracht naar de verloning in het architectenberoep.
- Adviesverlening en opmaken attesten voor buitenlandse architecten.

Pijler Administratie & IT

Onthaal

De medewerker receptie en onthaal zorgt voor de administratieve, logistieke en organisatorische ondersteuning van de diverse centrale diensten, de Vlaamse Raad en de provinciale raden.

Financiën

De financiële afdeling van de Vlaamse Raad verzorgt de boekhouding, de financiële rapportering en het beheer van het prestatiesysteem voor mandatarissen. De boekhouding wordt gevoerd volgens de principes van het dubbel boekhouden. Het wordt geauditeerd door een bedrijfsrevisor die voor twee jaar wordt aangesteld door de Nationale Raad. De huidige revisor is Baker Tilly Belgium.

De vijf provinciale raden van de Orde van Architecten - Vlaamse Raad staan elk afzonderlijk in voor de eigen kleine aankopen en uitgaven die nodig worden geacht voor de dagelijkse werking. De andere uitgaven worden centraal beheerd en betaald vanuit de Vlaamse Raad.

De inkomsten van de Vlaamse Raad bestaan enkel uit de verplichte jaarlijkse bijdragen van de ingeschreven architecten. De jaarlijkse begroting wordt goedgekeurd op drie niveaus: de Vlaamse Raad, de Nationale Raad en de voogdijminister.

financien.vroa@ordevanarchitecten.be

Human Resources

De verantwoordelijke Human Resources staat in voor het brede personeelsbeleid van zowel de personeelsleden van de Vlaamse Raad als deze van de provinciale raden.

De afdeling is onder meer verantwoordelijk voor:

- de loons- en personeelsadministratie;
- het rekruteren van nieuwe personeelsleden;
- het aanbieden van individuele opleidingen. De nieuwe wet van 3 oktober 2022 houdende diverse arbeidsbepalingen (de arbeidsdeal) bepaalt dat elke werknemer een individueel opleidingsrecht heeft en bijgehouden moet zijn in een individueel plan;
- het houden van individuele functioneringsgesprekken;
- het houden van een teambuilding onder personeel en mandatarissen en het organiseren van andere personeelsactiviteiten doorheen het jaar;
- het opstellen van een personeelsbudget.

Om de inhoudelijke bijdragen aan mandatarissen op provinciaal niveau te versterken voor de bureaumaterie is er in het najaar van 2023 beslist om het personeel dat natuurlijk afvloeit, te vervangen door een juridisch geschoolde en/of een persoon met beroepservaring in een juridisch-administratieve omgeving, zoals een rechtelijke instantie, een beroepsorde of instituut of een advocatenkantoor.

In de functie van juridische medewerker zal de nadruk liggen op het verbeteren van de eerstelijnsbijstand en het proactiever reageren op vragen tot adviezen, wat dus een breder en dieper begrip van juridische aangelegenheden vereist.

Daarnaast zal het team van (juridisch) administratieve medewerkers die de dossierbehandeling van het bureau (opvolging en/of onderzoek) doen ook frequent samenkomen om het administratieve werkingskader verder te professionaliseren.

IT

De afdeling IT staat in voor de ontwikkeling en het beheer van databanken, digitale platformen en interne applicaties van de Vlaamse Raad. Daarnaast biedt ze algemene IT-ondersteuning aan personeelsleden van de Vlaamse Raad, de provinciale raden en de Nationale Raad. Ze zorgt ervoor dat de administraties van de verschillende raden beschikken over de nodige hardware en software om hun taken vlot uit te voeren. Ze beheert het netwerk en het serverpark van de Vlaamse Raad en de provinciale raden.

Daarnaast heeft de afdeling IT een helpdeskfunctie voor architecten en mandatarissen m.b.t. het gebruik van de ter beschikking gestelde platformen (bijv. ledenportaal, extranet) en koppelingen met derden (bijv. omgevingsloket). De afdeling IT ziet daarenboven toe op de toepassing van de informatieveiligheid en AVG-regelgeving in samenspraak met het informatieveiligheidscoördinatiecomité (IVCC) en de Data Protection Officer (DPO).

informatica.vroa@ordevanarchitecten.be

WERKING AFDELING IT IN 2024

Projecten:

- Invoering 'SDG (Single Digital Gateway)'.
- Integratie data 'Omgevingsloket'.
- Startgesprekken 'Digital Signing' (Inschrijvingsbewijzen, beslissingen provinciale raden).
- Uitrol digitaal stage-evaluatieverslag.
- Startgesprekken controle op verzekeringen. Integratie attesten in databank VROA.
- 'MyPermit', verbinding met VROA-systemen.
- Automatische verwerking van KBO-toelatingen voor architecten.

Pijler Beleid

De dienst Beleid werkt aan de ontwikkeling, implementatie, evaluatie en bijsturing van het beleid op aandachtsgebieden en beleids-terreinen die in het belang zijn van de Orde van Architecten - Vlaamse Raad. Het heeft als taak om het beleid op alle interne en externe bestuursniveaus (openbaar, middenveld, privé) te traceren, op te volgen en te beïnvloeden wanneer het om materie gaat die het beroep van architect treft. De dienst Beleid bedenkt antwoorden op maatschappelijke vraagstukken en schrijft en beoordeelt hiertoe beleidsteksten en onderzoeksrapporten. De dienst Beleid neemt niet zelf de besluiten, maar heeft een adviserende en uitvoerende rol ten aanzien van de Orde van Architecten - Vlaamse Raad. Tot de dienst Beleid behoort ook de afdeling Marketing en Communicatie.

De afdeling Marketing en Communicatie (Marcom) valt onder het hoofd Beleid en wil potentiële opdrachtgevers zo goed mogelijk informeren over het werken met een architect. Ook de communicatie met de leden-architecten is heel belangrijk. Via berichtgeving en diverse evenementen en projecten wordt getracht de communicatie met en de betrokkenheid van de leden te verbeteren.

De afdeling Marketing en Communicatie staat in voor de organisatie van evenementen, zoals het evenement voor laatstejaarsstudenten en eerstejaarsstagiairs. Daarnaast staat het team ook in voor de vertegenwoordiging van de Orde op de (bouw)beurzen, zoals Batibouw, bis en Architect@Work en zorgt het voor de coördinatie van partnerschappen.

Verder houdt de afdeling Marketing en Communicatie de website www.architect.be up to date en voert het een actieve communicatie via sociale media. Het zorgt ook voor de redactie, opmaak en uitgave/ verzending van digitale nieuwsbrieven (Archimail), persberichten en publicaties, zoals het *Jaarverslag*, de *Gids voor de stagiair* en de brochure *De architect tekenend voor uw toekomst*.

marcom@ordevanarchitecten.be

WERKING DIENST BELEID IN 2024

JANUARI

FEBRUARI

MAART

JANUARI

1. Nieuwjaarsreceptie en infomoment mandatarissen

Een volle zaal met ruim 160 gasten heeft op vrijdag 26 januari in de Koninklijke Bibliotheek van België in Brussel deelgenomen aan de nieuwjaarsreceptie van de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten. Naast mandatarissen en personeelsleden, waren er ook heel wat vertegenwoordigers van de beroepsorganisaties, de overheid, het onderwijs en andere partners. In zijn openingsspeech maakte voorzitter Jos Leyssens de ambities kenbaar voor de komende drie jaar: een efficiëntere Orde, meer transparantie en communicatie, en een opwaardering van het beroep van architect.

Tijdens het academische gedeelte van de nieuwjaarsreceptie werd teruggeblikt op de vijfdele debatreeks die de Orde in 2023 organiseerde in het kader van haar 60-jarig bestaan. De conclusies die voortvloeiden uit elk debat werden samengevat in vijf video's. Na elke video lieten telkens twee praatgasten hun licht schijnen op een aantal stellingen. Moderator was opnieuw Goedele Wachters.

In aanloop naar de nieuwjaarsreceptie namen de (nieuwe) mandatarissen, rechtskundige bijzitters en personeelsleden van de Vlaamse Raad deel aan een infomoment, waar zij werden geïnformeerd over de verschillende organen en de werking van de Orde van Architecten.

FEBRUARI

Roadshows onderwijsinstellingen

In de aanloop naar *Start tot Architect* (zie verderop) waren er in 2024 opnieuw een aantal toelichtingen in de onderwijsinstellingen. Op 27 februari in UAntwerpen, KU Leuven Sint-Lucas Brussel en UHasselt, op 28 februari in KU Leuven Campus Sint-Lucas Gent en op 19 maart in KU Leuven (ir.-arch.). Tijdens de lesuren gaven mandatarissen van de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten de architectuurstudenten toelichting over de werking van de Orde en het verloop van de stage.

2. Vlaams bouwoverlegcomité

Op maandag 5 februari vond het Vlaams bouwoverlegcomité (VBOC) plaats, het jaarlijkse overleg tussen de Vlaamse Regering en de bouwsector. Hoofdt thema's tijdens dit overleg waren de klimaatuitdagingen, betaalbaar wonen, het vergunnings- en omgevingsbeleid en de arbeidsmarkt.

De architectuursector werd vertegenwoordigd door de Orde van Architecten - Vlaamse Raad, Netwerk Architecten Vlaanderen en de Beroepsvereniging voor Architecten. Zij vroegen blijvende aandacht voor kwaliteitsvol renoveren en een leidraad voor gemeenten en rioolbeheerders omtrent de nieuwe hemelwaterverordening.

3. Architect.be uitgebreid met Foreign Architects

Architect.be, de website van de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten, werd uitgebreid met een Engelstalig gedeelte: Foreign architects. De Orde speelt daarmee in op het groeiend aantal architecten van buitenlandse origine. Ongeveer 6,5% van alle bij de Orde ingeschreven architecten (inclusief stagiairs) is geboren in het buitenland. Bijna 3% is afkomstig uit een land van buiten de Europese Unie.

Batibouw

Uitzonderlijk was de Orde van Architecten niet aanwezig op Batibouw met een beursstand. Wel namen we op 19 februari deel aan de Batibouw Academy met een infosessie over het bouwen en verbouwen met een architect.

MAART

4. Start to Architect

Op 12, 13 en 20 maart organiseerden de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten en Netwerk Architecten Vlaanderen (NAV) de tweede editie van *Start to Architect*, het jaarlijkse inspiratie- en informatiemoment voor laatstejaarsstudenten architectuur en eerstejaarsstagiair-architecten.

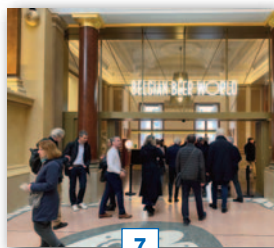
Ruim 200 deelnemers namen deel aan het event, dat was verspreid over vier sessies in Hasselt, Brussel en Gent. Als opener was er een (optionele) rondleiding op elk van de drie locaties: de Oude Gevangenis in Hasselt, Maison de la Poste en Gare Maritime in Brussel en de KAA Arena in Gent. Daarna kwamen alle facetten van de stage aan bod tijdens vier interactieve workshops, gemodereerd door ervaringsdeskundigen van de Orde en NAV. Onderverdeeld in kleine groepen werden de deelnemers geïnformeerd over thema's als het zoeken en vinden van een stageplaats, het loon en het statuut, stage in het buitenland, de opvolging en evaluatie van de stage en de toekomstmogelijkheden na de stage. Als afsluiter was er telkens ook nog een netwerkreceptie.

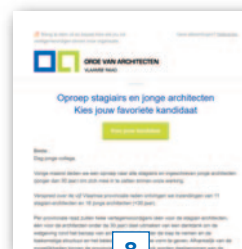
5

6

7

8

9

MAART

APRIL

MEI

5. Vernieuwde brochure 'De architect tekenend voor uw toekomst'

Onze brochure *De architect tekenend voor uw toekomst* kreeg een inhoudelijke en vormelijke facelift. De brochure geeft toekomstige bouw- en verbouwers een betere kijk op de opdracht en de taken van de architect en een overzicht van zaken waar best rekening mee wordt gehouden voor, tijdens en na het bouwproces. Onmisbaar dus voor iedereen met bouw- of verbouwplannen. 4.400 exemplaren werden verdeeld onder en verstuurd naar de gemeentebesturen (diensten ruimtelijke ordening). Ook de leden-architecten konden een gratis aantal exemplaren aanvragen.

APRIL

Opstelling actieplan als antwoord op klachten van jonge architecten

In de oproep *Voor een betere architectuursector*, die in november 2023 werd gelanceerd door Belgian Architects United (BAU) en Dear Architects, hekelden de jonge architecten en architectuurwerkers onder meer de lage erelonen en de slechte voorwaarden rond architectuurwedstrijden en overheidsopdrachten.

De Orde van Architecten - Vlaamse Raad bleef niet doof voor de verzuchtingen van de jonge architecten en kwam met een driedelig actieplan en een nieuw perspectief voor de sector:

- het opzetten van een studie rond de verloning van de architect (zie verder);
- het versterken van het beroep door het invoeren van wetswijzigingen;
- jonge architecten en stagiair-architecten een stem geven binnen de Orde (zie verder: Verkiezingen jonge architecten en oprichting Denktank).

6. Voorstelling verkiezingsmemoranda

Met het oog op de regionale en federale verkiezingen van 2024, hebben de Belgische architectenorganisaties en de Orde van Architecten de krachten gebundeld en voor het eerst een gezamenlijk actieplan opgesteld in de vorm van twee verkiezingsmemoranda. Daarin formuleren ze concrete oplossingen voor een duurzamere leefomgeving. Beide memoranda werden aan de pers voorgesteld tijdens een persmoment in Reset, een tijdelijke evenementenlocatie voor culturele activiteiten in centrum Brussel. In de loop van de maanden mei en juni werden de memoranda voorgesteld aan een aantal politieke vertegenwoordigers.

Beide memoranda kunt u inkijken en downloaden op de website van de Orde van Architecten - Vlaamse Raad.

7. Orde nodigt Europese architectuurorganisaties uit

Op donderdag 18 en vrijdag 19 april waren een negentigtal afgevaardigden van Europese architectenorganisaties in Brussel voor twee bijeenkomsten georganiseerd door de Architect's Council of Europe (ACE): op donderdag de conferentie *Sharing Common Values: the internationalisation of the architectural profession and the new European Bauhaus* en op vrijdag de halfjaarlijkse General Assembly van de ACE. In het kader van het Belgische EU-voorzitterschap nodigde de Orde van Architecten hen uit op een exclusief evenement in Belgian Beer World (de oude Brusselse Beurs).

MEI

8. Verkiezingen jonge architecten en oprichting Denktank

Op maandag 6 mei werden alle ingeschreven architecten jonger dan 30 jaar opgeroepen om zich kandidaat te stellen om betrokken te zijn bij de werking van de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten. De kandidaatstellingen en de verkiezingen werden per provinciale raad georganiseerd. Uit alle kandidaten werden voor elke provinciale raad één stagiair-architect en één ingeschreven architect jonger dan 30 jaar verkozen om deel uit te maken van een denktank.

In juli werden de verkozenen bekend gemaakt. Zij maken sinds augustus 2024 deel uit van de Denktank die de wetgeving rond het beroep van architect kritisch onder de loep neemt en de toekomstige structuur en het beleid van de Orde mee vormgeeft. De Denktank komt elke twee maanden bij elkaar. Leden van de Denktank worden ook uitgenodigd om deel te nemen aan het VPO, het OBO en de zittingen van de Vlaamse Raad.

ACE Sector Study 2024

Tussen mei en september voerde de Architects' Council of Europe (ACE) hun Sector Study, het tweejaarlijkse Europese onderzoek naar het architectenberoep. Dankzij die Sector Study kan de ACE nagaan hoe het beroep is veranderd en hoe het zich verder ontwikkelt, en dan vooral in het licht van de veranderende economische realiteit. Via de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten werden de ingeschreven architecten gevraagd om informatie te verstrekken over henzelf, hun praktijk en hun opvattingen.

10

JUNI

11

AUGUSTUS

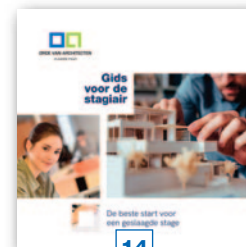

12

OKTOBER

13

14

DECEMBER

9. Architect@Work

Op woensdag 29 en donderdag 30 mei vond in de sheds 1 en 2 van Tour & Taxis de tweede editie plaats van ARCHITECT@WORK Brussels. Op 30 mei organiseerde de Orde van Architecten - Vlaamse Raad de paneldiscussie *Retrofit: de sociale, ecologische en economische voordelen*.

JUNI

Wijziging wet Laruelle

Op maandag 24 juni, tien dagen na de verschijning in het Belgisch Staatsblad, ging de wijziging van de *wet Laruelle* effectief van kracht. De wetswijziging betekent een versoepeling voor architecten die hun beroep wensen te organiseren in een architect-rechtspersoon (ook bekend als 'Laruelle-vennootschap'). Ze komt er na jarenlang intens overleg tussen de architectenverenigingen, de Orde van Architecten en de wetgever.

10. Nieuwe brochure Architect, Deontologie en Vennootschap

Opmaak en publicatie van de brochure *Architect, Deontologie en Vennootschap* in samenwerking met de collega's van de juridische dienst die zorgden voor de redactionele inhoud. De brochure geeft de lezer informatie over het oprichten en starten met een vennootschap, het inschrijven van een vennootschap op de tabel en het wijzigen van de statuten, aandeelhouders en bestuurders.

AUGUSTUS

11. Publicatie Jaarverslag 2023

Het jaarverslag bevat onder meer een overzicht van de structuur, de werking en de belangrijkste activiteiten van de Vlaamse Raad en de provinciale raden. Daarnaast vindt u er ook interessant statistisch materiaal omtrent het ledenbestand en de evoluties in de bouwconjunctuur.

OKTOBER

12. Bis, bouw- en interieursalon

Van 5 tot 13 oktober 2024 trokken iets meer dan 50.000 (ver)bouwers en inrichters naar Bis, bouw- & interieursalon in Flanders Expo. Voor de eerste keer was er ook een technische zone waar technologie en bouw samenkwamen en waar scholen

en bezoekers konden kennismaken met drones, exo-skeletten en de nieuwste meetapparatuur. Ook de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten was aanwezig met een adviesstand en infosessies waar tal van beursbezoekers meer te weten kwamen over het werken met een architect. Dankzij hun lidmaatschap bij de Orde van Architecten, konden architecten gratis toegangstickets aanvragen.

Op de eerste dag van Bis werden de vier winnaars bekend gemaakt van de Bis-architectuurwedstrijd, een samenwerking van Bis en de Orde van Architecten - Vlaamse Raad. Het thema dit jaar was *Retrofit*, wat staat voor het revitaliseren van bestaande, oudere gebouwen met hedendaagse technologieën.

13. Architect.be scoort op toegankelijkheid

In oktober behaalde onze website architect.be het AnySurfer AA-label. Dit label erkent dat de site voldoet aan de WCAG 2.2 AA toegankelijkheidsnormen, zodat iedereen, ongeacht beperkingen, onze website eenvoudig kan gebruiken.

DECEMBER

14. Vernieuwde Gids voor de stagiair / Gids voor de stagemeester

In december werden de *Gids voor de stagiair* en de *Gids voor de stagemeester* inhoudelijke geüpdatet, in een nieuwe lay-out gegoten en herdrukt. Beide gidsen zijn beschikbaar als brochure en als doorbladere PDF op architect.be.

Opstart studieopdracht

De hoeksteen van het actieplan voor jonge architecten was de lancering van een onderzoek naar de verloning in het architectenberoep. Na een openbare aanbestedingsprocedure werd de opdracht toegewezen aan het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) van de Katholieke Universiteit Leuven. Een klankbordgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de Orde van Architecten, de jonge architecten, de academische wereld en de beroepsverenigingen geeft samen met de onderzoekers van het HIVA het onderzoek vorm. Tegen de herfst van 2025 worden de resultaten van het onderzoek voorgesteld.

Meer informatie over de activiteiten van de dienst Beleid vindt u terug op architect.be (nieuws).

Volg ons op:

Overzicht administratieve werking provinciale raden

Medewerkers provinciale raden

Elke provinciale raad van de Orde houdt een tabel en een lijst van stagiairs bij, waarop de leden van de Orde worden ingeschreven die de hoofdzetel van hun activiteit in zijn gebied hebben gevestigd.

Verder zijn de provinciale raden bevoegd voor vaststelling van erelonen, bescherming van het beroep (zij klagen bij de rechterlijke overheid elke inbreuk aan op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect) en doen ze uitspraken in tuchtzaken ten aanzien van de leden die op de tabel van de Orde of op de lijst van de stagiairs zijn ingeschreven.

In dit kader staat de administratieve medewerker van een provinciale raad van de Orde van Architecten in voor de administratieve en organisatorische ondersteuning zoals het voorbereiden van de dossiers voor bespreking op vergaderingen, de opvolging van beslissingen (brieven opstellen, beheer database, afspraken maken...), het bijwonen van de vergaderingen en het opmaken van de verslagen.

Werking in 2024

De taken van de provinciale raden hangen samen met de dossiers van de architecten die ingeschreven zijn op de lijst van stagiairs en op de tabel van de provinciale raad.

Hieronder vindt u een overzicht van de activiteiten van de provinciale raden.

Tabel

Om het beroep van architect in België te kunnen uitoefenen, moet men inschreven zijn op de tabel van de Orde van Architecten. In dit overzicht vindt u de cijfers per provincie voor wat betreft de opnames en weglatingen van architect-natuurlijke personen en architect-rechtspersonen op de tabellen van de Orde van Architecten.

Onder de opnames worden verstaan: de eerste inschrijvingen op de tabel (voor natuurlijke personen gaat dit om de eerste inschrijvingen na de stage of na de vrijstelling van de stage*), de mutaties vanuit een andere provincie en de herinschrijvingen.

Onder de weglatingen worden verstaan: de weglatingen van de tabel, de mutaties naar een andere provincie en de schrappingen. Bij natuurlijke personen worden eveneens de overlijdens meegerekend.

Stage

Wie na de studies het beroep van architect wil uitoefenen moet eerst een stage doorlopen. Het is de Orde die daar toezicht op uitoefent. Na twee jaar wordt beoordeeld of de stagiair-architect klaar is om opgenomen te worden op de tabel en volwaardig het beroep van architect uit te oefenen. Voor de aanvang van de stage moet de kandidaat-stagiair zijn inschrijving op een lijst van stagiairs aanvragen. De aanvraag tot inschrijving wordt voorgelegd aan de provinciale raad waar het kantoor van de stagemeeester gevestigd is.

Ook in 2024 hebben heel wat afgestudeerde architecten de stap gezet om hun stage aan te vatten.

Onder opnames op de lijst van stagiairs wordt verstaan: de eerste inschrijvingen op de lijst van stagiairs, de mutaties van een stagiair vanuit een andere provincie en de hervattingen van de stages in 2024.

Stagemeeester

Een architect kan stagemeeester zijn als hij of zij minstens tien jaar op de tabel van de Orde van Architecten is ingeschreven. De periode van inschrijving op de lijst van stagiairs telt hierbij niet mee.

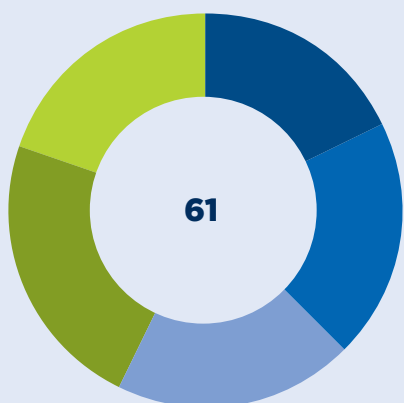

* Vrijstelling van de stage: bepaalde Europese diploma's (richtlijn 2005/36/EG: erkenning beroepskwalificaties)

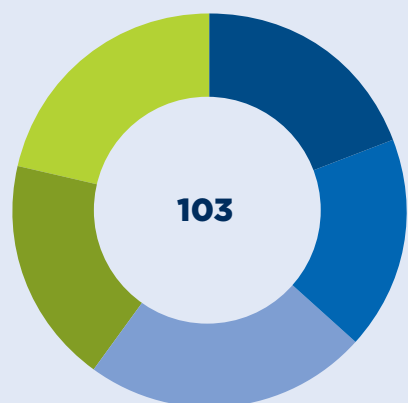
Provinciale werking

AANTAL STAGECOMMISSIES 2024

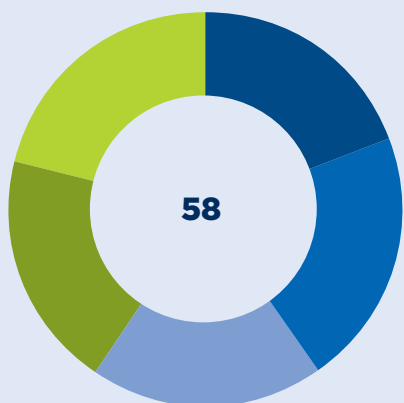
● Antwerpen	11
● Limburg	12
● Oost-Vlaanderen	12
● Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	14
● West-Vlaanderen	12

AANTAL BUREAUVERGADERINGEN 2024

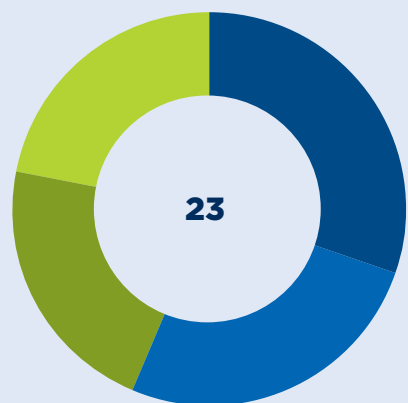
● Antwerpen	20
● Limburg	18
● Oost-Vlaanderen	24
● Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	19
● West-Vlaanderen	22

AANTAL RAADSVERGADERINGEN 2024

● Antwerpen	11
● Limburg	12
● Oost-Vlaanderen	12
● Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	11
● West-Vlaanderen	12

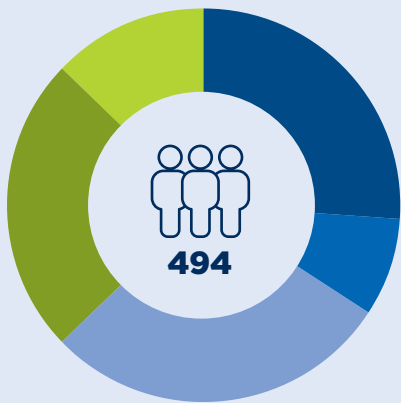
AANTAL TUCHTRADEN 2024

● Antwerpen	7
● Limburg	6
● Oost-Vlaanderen	0
● Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	5
● West-Vlaanderen	5

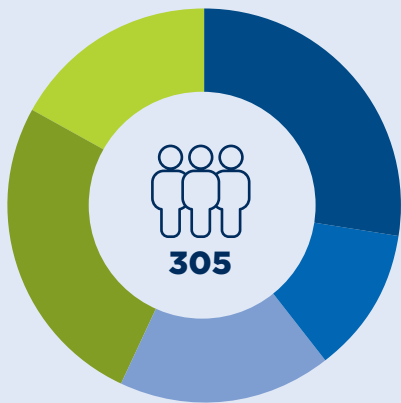
Tabel

AANTAL OPNAMES TABEL 2024

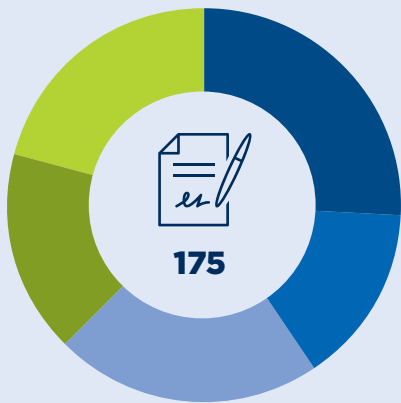

NATUURLIJKE PERSONEN	2012	2015	2018	2020	2022	2024
Antwerpen	137	152	125	127	97	129
Limburg	53	40	24	35	46	40
Oost-Vlaanderen	132	121	135	103	110	142
Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	164	116	117	119	108	120
West-Vlaanderen	58	47	47	79	61	63

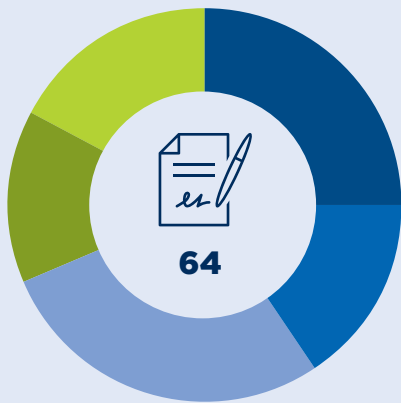
AANTAL WEGLATINGEN TABEL 2024

NATUURLIJKE PERSONEN	
Antwerpen	84
Limburg	37
Oost-Vlaanderen	53
Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	80
West-Vlaanderen	51

RECHTSPERSONEN	2012	2015	2018	2020	2022	2024
Antwerpen	64	32	37	53	38	50
Limburg	15	30	13	24	33	22
Oost-Vlaanderen	58	49	39	39	59	36
Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	45	30	22	37	35	36
West-Vlaanderen	40	26	18	36	31	31

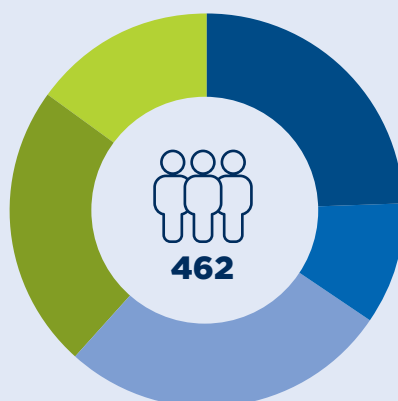

RECHTSPERSONEN	
Antwerpen	16
Limburg	10
Oost-Vlaanderen	18
Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	9
West-Vlaanderen	11

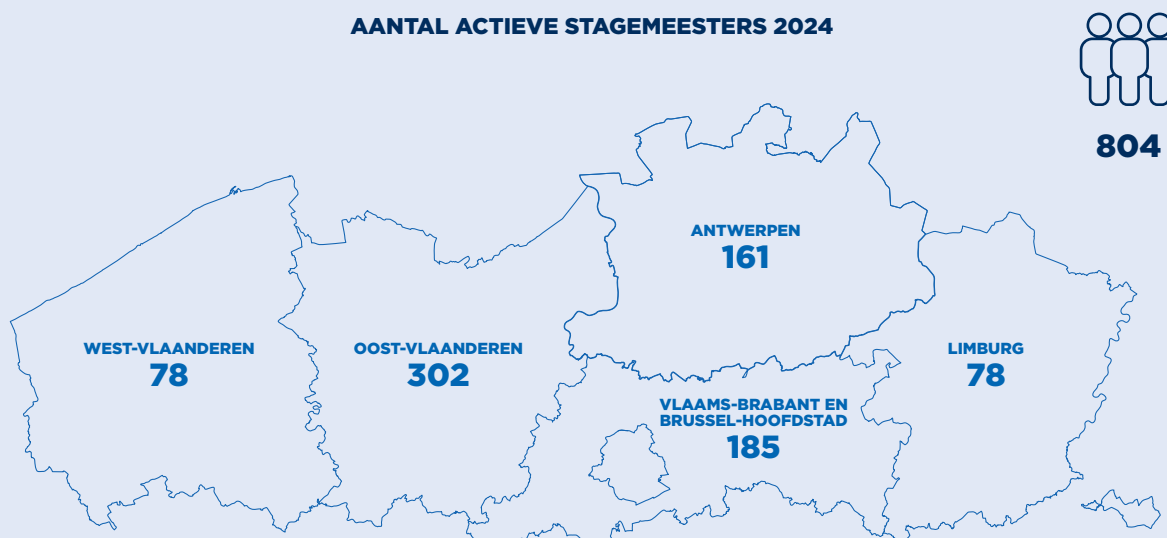
Stage

AANTAL OPNAMES STAGIAIRS 2024

	2012	2015	2018	2020	2022	2024
● Antwerpen	135	149	112	111	125	113
● Limburg	31	42	35	29	45	47
● Oost-Vlaanderen	118	127	108	113	136	125
● Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	95	99	100	113	122	108
● West-Vlaanderen	45	55	57	46	62	69

AANTAL ACTIEVE STAGEMEESTERS 2024

804

Tucht

Wie van mening is dat een architect de regels van de deontologie (plichtenleer) van zijn beroep met de voeten treedt, kan klacht indienen bij de Orde van Architecten. Bij een eerste onderzoek beoordeelt de Orde van Architecten of de aangeklaagde handelingen kaderen binnen deze deontologische regels.

Er kan ook ambtshalve een onderzoek worden gestart. Dat is een onderzoek dat gestart wordt op initiatief van het bureau van de provinciale raad, zonder dat er een klacht aan is voorafgegaan.

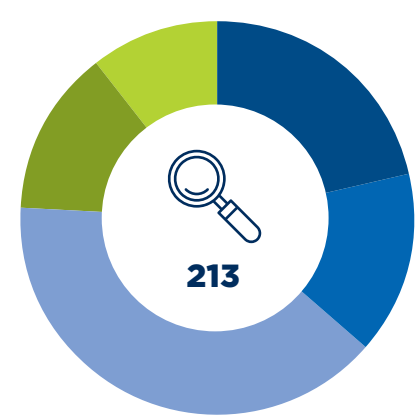
Indien de feiten als ernstig worden beschouwd, dan zal de klacht verder onderzocht worden via een wettelijk vastgelegde procedure. (Zie Wet tot instelling van een Orde van Architecten van 26 juni 1963 artikel 19 tot en met 26). Dit gebeurt in de provinciale raad van de Orde waar de betrokken architect is ingeschreven op de tabel.

De uitspraken die de provinciale tuchtraden kunnen doen, zijn:

- vrijspraak
- waarschuwing
- afkeuring
- berisping
- schorsing
- schrapping van de tabel

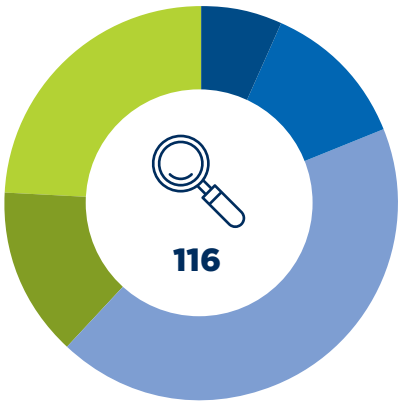
De waarschuwing, de afkeuring en de berisping worden na het verstrijken van een termijn van vijf jaar uitgewist na het ondergaan van de laatste tuchtsanctie (op voorwaarde dat de architect in die tussentijd geen nieuwe tuchtsanctie heeft opgelopen). In het geval van een schorsing kan de architect na vijf jaar een verzoek tot eerherstel richten aan de voorzitter van de raad van beroep. Het is de raad van beroep die oordeelt over de aanvragen tot eerherstel.

AANTAL ONDERZOEKEN GEVOERD DOOR
HET BUREAU OP BASIS VAN EEN KLACHT 2024

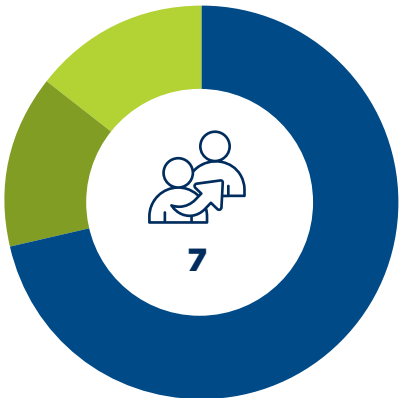
● Antwerpen	46
● Limburg	32
● Oost-Vlaanderen	84
● Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	29
● West-Vlaanderen	22

AANTAL AMBTSHALVE ONDERZOEKEN 2024

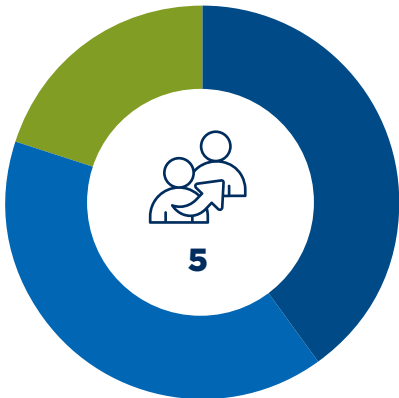
● Antwerpen	8
● Limburg	14
● Oost-Vlaanderen	50
● Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	16
● West-Vlaanderen	28

AANTAL DOSSIERS DOORVERWEZEN NAAR DE TUCHTRAAD OP BASIS VAN EEN KLACHT 2024

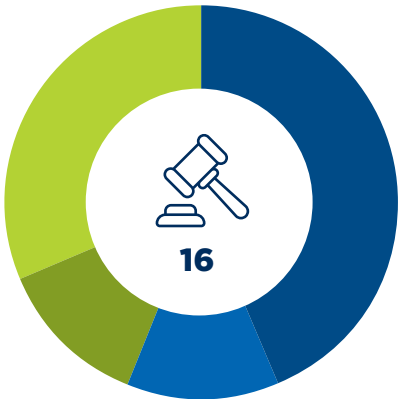
Antwerpen	5
Limburg	-
Oost-Vlaanderen	-
Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	1
West-Vlaanderen	1

AANTAL DOORVERWIJZINGEN OP BASIS VAN EEN AMBTSHALVE ONDERZOEK 2024

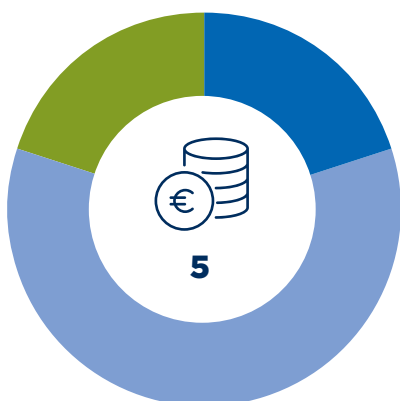

Antwerpen	2
Limburg	2
Oost-Vlaanderen	-
Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	1
West-Vlaanderen	-

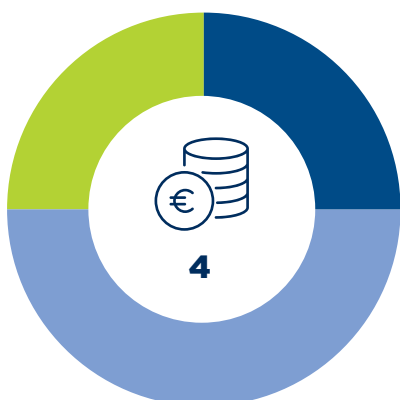
AANTAL TUCHTSANCTIES 2024

Antwerpen	7
1x vrijspraak, 1x waarschuwing, 2x berisping, 2x schorsing en 1x schrapping	
Limburg	2
2x schorsing	
Oost-Vlaanderen	-
Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	2
1x waarschuwing en 1x schorsing	
West-Vlaanderen	5
3 x afkeuring, 1 x berisping en 1 x schrapping	

**AANTAL ERELOONVASTSTELLINGEN
OP GEZAMENLIJK VERZOEK 2024**

● Antwerpen	-
● Limburg	1
● Oost-Vlaanderen	3
● Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	1
● West-Vlaanderen	-

**AANTAL ERELOONADVIEZEN OP VERZOEK
VAN DE HOVEN EN RECHTBANKEN 2024**

● Antwerpen	1
● Limburg	-
● Oost-Vlaanderen	2
● Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	-
● West-Vlaanderen	1

Ereloon

De Orde kan op gezamenlijk verzoek van de architect en diens opdrachtgever het bedrag van het ereloon vaststellen (wet van 26 juni 1963, art. 18). Op verzoek van de rechtbanken en hoven kan de Orde ook advies verstrekken omtrent de wijze van vaststelling en het bedrag van de erelonen (wet van 26 juni 1963, art. 18).

Raad van beroep

Tegen een sententie van de tuchtraad kan de architect en/of de Nationale Raad hoger beroep aantekenen. Het dossier krijgt dan een tweede lezing voor de raad van beroep.

De raad van beroep beschikt over de volgende bevoegdheden:

- het oordeelt over zaken waarvoor beroep is ingediend tegen beslissingen van de provinciale raden met betrekking tot inschrijvingsaanvragen en tuchtzaken;
- het oordeelt over aanvragen tot eerherstel.

De raad van beroep is een orgaan van de Orde van Architecten en behandelt enkel kwesties met betrekking tot de leden in verhouding tot de Orde en kan dus niet oordelen in geschillen tussen opdrachtgever en architect.

De raad van beroep met het Nederlands als voertaal bevindt zich in Gent. Deze raad van beroep neemt kennis van de beslissingen van de raden van Orde van de provincies Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad.

De jaarcijfers van 2024

(geconsolideerd NROA, VROA, Cfg-OA)

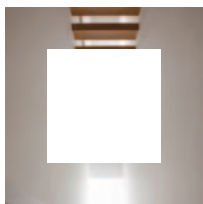
Vergelijkende balans op 31 december 2024

Vergelijkende resultatenrekening op 31 december 2024

Samenstelling raden en colleges

MANDATARISSEN: LEEFTIJD, M/V

DE GEMIDDELDE
LEEFTIJD VAN EEN
VLAAMSE
MANDATARIS IS
54 JAAR

22%
VAN ALLE VLAAMSE
MANDATARISSEN
ZIJN VROUWEN

DE GEMIDDELDE
LEEFTIJD BIJ
DE MANNEN IS
56 JAAR

DE GEMIDDELDE
LEEFTIJD BIJ DE
VROUWEN IS
52 JAAR

26%
VAN ALLE
MANDATARISSEN
ZIJN JONGER DAN
40 JAAR

47%
VAN ALLE
MANDATARISSEN
ZIJN OUDER DAN
60 JAAR

Hieronder vindt u de samenstelling van 2024, gebaseerd op de verkiezingen in 2023.

Afkortingen provinciale raden:

- Provinciale raad Antwerpen: PROA ANT
- Provinciale raad Limburg: PROA LIM
- Provinciale raad Oost-Vlaanderen: PROA OVL
- Provinciale raad Vlaams-Brabant en Brussel Hoofdstad: PROA VBBH
- Provinciale raad West-Vlaanderen: PROA WWL

De Vlaamse Raad (VROA)

AFGEVAARDIGD VOOR DE NATIONALE RAAD

Jos Leyssens	PROA VBBH	voorzitter
Ronny Custermans	PROA LIM	ondervoorzitter
Catherine De Bie	PROA ANT	secretaris
Philip Adam	PROA OVL	raadslid
Guido Callens	PROA WWL	raadslid

VOORZITTERS PROVINCIALE RADEN

Nico Luyten	PROA ANT	raadslid
Peter Ketsman	PROA LIM	raadslid
Thibault Ryckebosch	PROA OVL	raadslid
Anton Draye	PROA VBBH	raadslid
Elise Kerckhof	PROA WWL	raadslid

DOOR DE KONING BENOEMDEN

voor het Nederlandstalig officieel universitair onderwijs	Jan Moens	raadslid
voor het Nederlandstalig gesubsidieerd vrij onderwijs	Dag Boutsen	raadslid
voor het Nederlandstalig officieel gesubsidieerd onderwijs	Jo Meers	raadslid
voor de Nederlandstalige federale ambtenaren	Nicole Vereeken	raadslid
Voor de Nederlandstalige gemeentelijke ambtenaren	-	

RECHTSKUNDIGE BIJZITTER

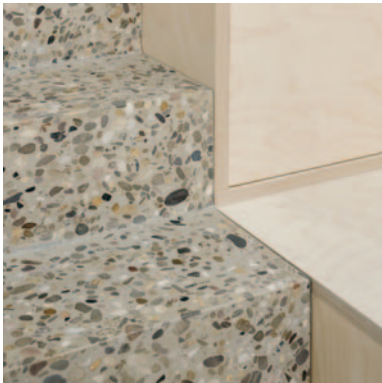
Johan Boon

PLAATSVERVANGEND RECHTSKUNDIG BIJZITTER

André Tulcinsky

Bureau Vlaamse Raad (BVR)

Jos Leyssens	voorzitter
Ronny Custermans	ondervoorzitter
Catherine De Bie	secretaris
Dag Boutsen	penningmeester
Jennifer Vandermosten (tot mei 2024)	hoofd dienst Administratie en ICT
Koen Vidts (tot februari 2024)	hoofd juridische dienst
Stefan Knaepen	hoofd dienst Beleid

De provinciale raden

De voorzitter, ondervoorzitter, secretaris en penningmeester vormen telkens samen het bureau.

Omdat de samenstelling van de tuchtraad kan wijzigen van dossier tot dossier, worden de namen van de leden van de tuchtraad niet weergegeven in dit jaarverslag.

Raad Antwerpen

GEWONE LEDEN

Nico Luyten	voorzitter
Catherine De Bie	afgevaardigde bij de Nationale Raad
Birthe De Wachter	ondervoorzitter
Herman De Backer	secretaris
Marc Mommaerts	raadslid
Patsy Van De Kelft	raadslid
Jan Verbist	raadslid

PLAATSVERVANGENDE LEDEN

Eddy Avonts, Luc Buelens, Henk Van Aelst, Ignace Van Goethem, Ken Van Ouytsel, Peter Vinck

RECHTSKUNDIGE BIJZITTERS

Tom Coeckelbergh
Philip Lepere, Jan Meerts, Rudi Lecoutre, Geert Van Passel

Raad Limburg

GEWONE LEDEN

Peter Ketsman	voorzitter
Ronny Custermans	afgevaardigde bij de Nationale Raad
Detlef Andries	ondervoorzitter
Stefan Willen	secretaris
Evie Favoreel	raadslid
Koen Froyen	raadslid
Kristel Michiels	raadslid

PLAATSVERVANGENDE LEDEN

Bram Bijmens, Serdar Oztürk, Patrick Smits, Johan Stulens, Paul Vanhees, Bart Vanmuysen, Dominique Versluys

RECHTSKUNDIGE BIJZITTERS

Johan Dewez
Kurt Deferm

Raad Oost-Vlaanderen

GEWONE LEDEN

Thibault Ryckebosch	voorzitter
Philip Adam	afgevaardigde bij de Nationale Raad
Christoph Verberckmoes	ondervoorzitter
Katrien Depré	secretaris
Alain De Saegher	raadslid
Lieselotte De Jonge	raadslid
Leo Friant	raadslid

PLAATSVERVANGENDE LEDEN

Pierre Cieters, Edwin Lesthaeghe, Dirk Schepens, Kristof Vandamme, Peter Van Orshoven, Jean Vandercammen, Dirk Verniers

RECHTSKUNDIGE BIJZITTERS

Geert De Coninck
Arsène Colpaert, Patrick Remy

Raad Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad

GEWONE LEDEN

Anton Draye	voorzitter
Jos Leyssens	afgevaardigde bij de Nationale Raad
Sarah Schouppe	ondervoorzitter
Jeroen Janssens	secretaris
Carine Cappelle	raadslid
Eva Lo	raadslid
Kevin Vanden Bulcke	raadslid

PLAATSVERVANGENDE LEDEN

Tom Berghmans, Lieven De Vadder, Debbie Timmermans, Nico Vanneste, Lobke Vranckaerts

RECHTSKUNDIGE BIJZITTERS

Tim De Ketelaere
Roel Anciaux, John Toury, Laura Mols

Raad West-Vlaanderen

GEWONE LEDEN

Elise Kerckhof	voorzitter
Guido Callens	afgevaardigde bij de Nationale Raad
Rik Dedene	ondervoorzitter
Annelies Vancraeyvelt	secretaris
Wesley Lanckriet	raadslid
Kevin Van Hauwaert	raadslid
Pieter Verfaillie	raadslid

PLAATSVERVANGENDE LEDEN

Jan De Graeve, Jan Debuyck, Patrick Dumon, Koen Hondekyn, Pierre Limbor, Thijs Mertens, Annie Messely

RECHTSKUNDIGE BIJZITTERS

Dirk Vermeersch
Alexander Van Brabant, Peter Buyse

Raad van beroep

LEDEN RAADSHEREN

Jean van der Eecken, em. kamervoorzitter Hof van Beroep te Gent	voorzitter
Luc Thabert, kamervoorzitter Hof van Beroep te Antwerpen	raadslid
Mireille Dom, ere-kamervoorzitter Hof van Beroep te Gent	raadslid
Kristin Vandenberghe, raadsheer Hof van Beroep te Gent	plaatsvervangend raadslid

LEDEN ARCHITECTEN

EFFECTIEVE LEDEN		PLAATSVERVANGERS
Herman De Backer	PROA ANT	Nico Luyten
Alain De Saegher	PROA OVL	Thibault Ryckebosch
Jeroen Janssens	PROA VBBH	Eva Lo
Annelies Vancraeyeveldt	PROA WWL	Kevin Van Hauwaert
<i>Zetelt niet</i>	PROA LIM	

GRIFFIERS

Frank Jodts, ere-griffier Hof van Beroep te Gent
Wim Defoort, griffier Hof van Beroep te Gent

Colleges van deskundigen

COLLEGELEDEN

PROVINCIE/FUNCTIE

College van deskundigen Deontologie

Nico Luyten	PROA ANT
Peter Ketsman	PROA LIM
Thibault Ryckebosch	PROA OVL
Anton Draye	PROA VBBH
Elise Kerckhof	PROA WWL
Dirk Vermeersch	rechtskundig bijzitter
Sophie Van Campenhout	jurist
Steven Herman	verantwoordelijke

College van deskundigen Beroepsuitoefening

Henk Van Aelst	PROA ANT
Stefan Willen	PROA LIM
Philip Adam	PROA OVL
Debbie Timmermans	PROA VBBH
Rik Dedene	PROA WWL
Jan Moens	door de koning benoemd
Arsène Colpaert	rechtskundig bijzitter
Sophie Van Campenhout	jurist
Nathalie De Clerck	verantwoordelijke

College van deskundigen Stage

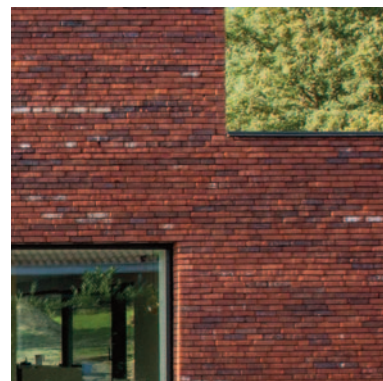
Patsy Van de Kelft	PROA ANT
Evie Favoreel	PROA LIM
Carine Cappelle	PROA VBBH
Annie Messely	PROA WWL
Jo Meers	door de koning benoemd
Patrick Rémy	rechtskundig bijzitter
Barbara Norro (tot september 2024)	jurist
Kristien Cuyx	verantwoordelijke

College van deskundigen Erelonen

Eddy Avonts	PROA ANT
Detlef Andries	PROA LIM
Christoph Verberckmoes	PROA OVL
Sarah Schouppe	PROA VBBH
Kevin Van Hauwaert	PROA WWL
Rudi Lecoutre	rechtskundig bijzitter
Caroline Cuyx	verantwoordelijke

College van deskundigen Verzekeringen

Nico Luyten	PROA ANT
Peter Ketsman	PROA LIM
Lieselotte De Jonge	PROA OVL
Nico Vanneste	PROA VBBH
Jan Debuyck	PROA WWL
Jan Debuyck	rechtskundig bijzitter
Inske Decuyper	verantwoordelijke

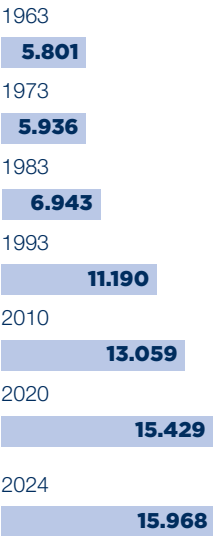

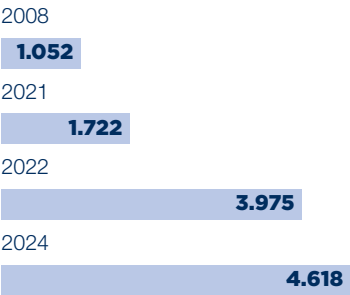
Ledenbestand en historie

EVOLUTIE AANTAL LEDEN BELGIË ARCHITECT- NATUURLIJKE PERSONEN

EVOLUTIE TOTAAL AANTAL RECHTS- PERSONEN BELGIË

Op 31 december 2024 telde Vlaanderen 8.282 architecten ingeschreven op de tabel en 899 stagiair-architecten opgenomen op de lijst van stagiairs. Daarmee vertegenwoordigt Vlaanderen 57% van het Belgische architectenkorps. De Conseil francophone et germanophone (Cfg-OA) telde 6.069 leden ingeschreven op de tabel en 698 ingeschreven op de lijst van stagiairs.

Sinds 2007 kunnen architectenvennootschappen zich laten opnemen op de tabel van de Orde van Architecten als architect-rechtspersoon. Dit houdt in dat de vennootschap conform de wet-Laruelle optreedt als architect en dat de vennoten beschermd zijn. In 2024 waren in België 4.618 architect-rechtspersonen opgenomen op de tabel. 2.910 in Vlaanderen en 1.708 in Wallonië. Over de ‘gewone’ vennootschappen, opgericht door architecten, zijn geen cijfers.

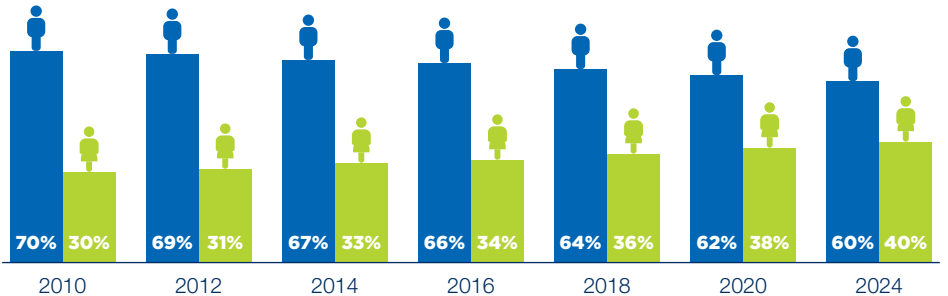
Ledenbestand Orde van Architecten - Vlaamse Raad

Iedere architect moet zich aansluiten bij de provinciale raad van de provincie waar zijn hoofdactiviteit zich bevindt.

Evolutie totaal aantal leden Vlaanderen (architect natuurlijke personen)

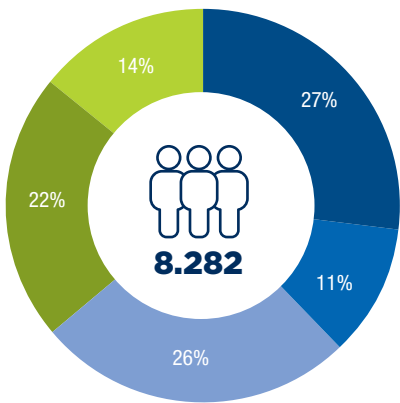
Hoewel het nog altijd overwegend mannen zijn die zich vestigen als architect, telt het creatieve beroep van architect steeds meer vrouwen. Tussen 2010 en 2024 nam het aantal vrouwelijke architecten gevoelig toe: in 2024 was net geen 40% van de Vlaamse architecten een vrouw, in 2010 was dat nog maar 30%.

VLAANDEREN	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2024
Aantal vrouwen	2.158	2.377	2.578	2.829	3.055	3.313	3.682
Aantal mannen	5.105	5.187	5.290	5.378	5.358	5.441	5.499
Totaal	7.263	7.564	7.868	8.207	8.413	8.754	9.181

Bron: Orde van Architecten

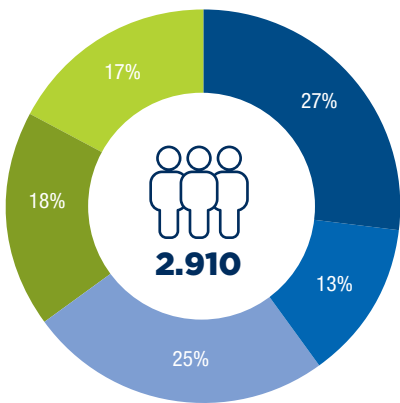
**AANTAL NATUURLIJKE PERSONEN
PER PROVINCIE IN 2024**

NATUURLIJKE PERSONEN

Antwerpen	2.280
Limburg	927
Oost-Vlaanderen	2.130
Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	1.793
West-Vlaanderen	1.152

**AANTAL RECHTSPERSONEN
PER PROVINCIE IN 2024**

RECHTSPERSONEN

Antwerpen	795
Limburg	359
Oost-Vlaanderen	731
Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad	530
West-Vlaanderen	495

899
**STAGIAIR-
ARCHITECTEN**

ANTWERPEN

225

LIMBURG

86

OOST-VLAANDEREN

268

VLAAMS-BRABANT EN
BRUSSEL-HOOFDSTAD

213

WEST-VLAANDEREN

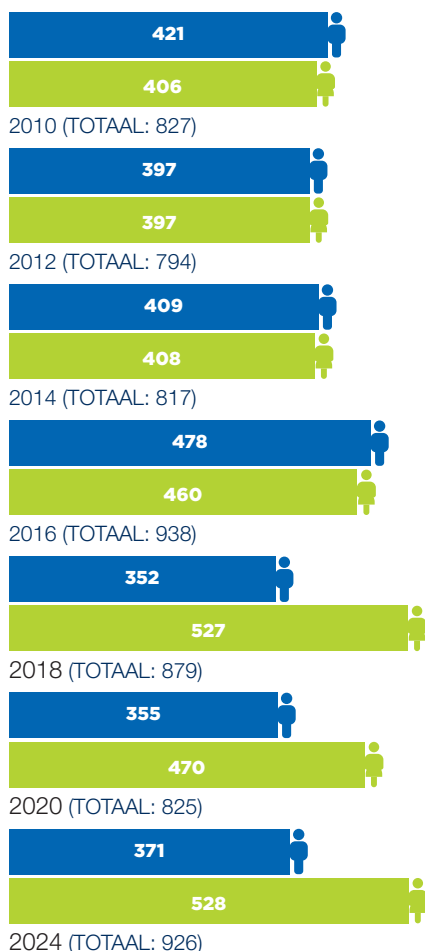
107

Stagiair-architecten

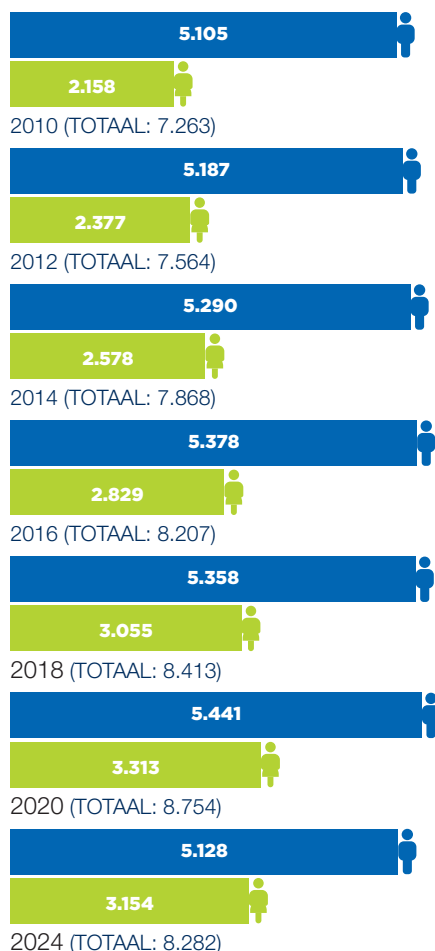
Wie na de studies het beroep van architect wil uitoefenen moet eerst een stage doorlopen. Het is de Orde die daar toezicht op uitoefent. Na twee jaar wordt beoordeeld of de stagiair-architect klaar is om opgenomen te worden op de tabel en volwaardig het beroep van architect uit te oefenen.

Eind 2024 waren er in Vlaanderen 899 stagiair-architecten ingeschreven op de lijst van stagiairs. Samen vertegenwoordigen ze net iets meer dan 10% van het totale architectenkorps. In tegenstelling tot het totale aantal architecten, waar mannen duidelijk in de meerderheid zijn, zien we bij de stagiair-architecten ook dit jaar de grootste vertegenwoordiging vrouwelijke stagiair-architecten

STAGIAIR-ARCHITECTEN

ARCHITECTEN

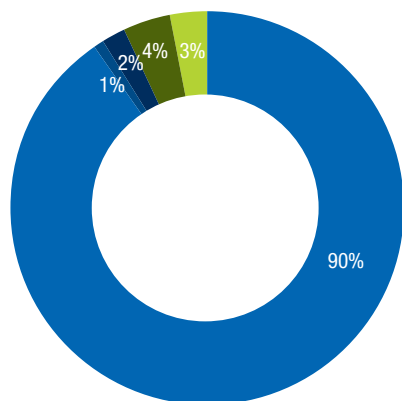

Deontologisch statuut

De meeste architecten in Vlaanderen zijn zelfstandig, maar een architect kan zijn beroep onder verschillende hoedanigheden uitoefenen. Dat gaat soms gepaard met bepaalde beperkingen. Zo mag bijvoorbeeld een architect die als ambtenaar voor de Regie der Gebouwen werkt, geen zelfstandige opdrachten aannemen.

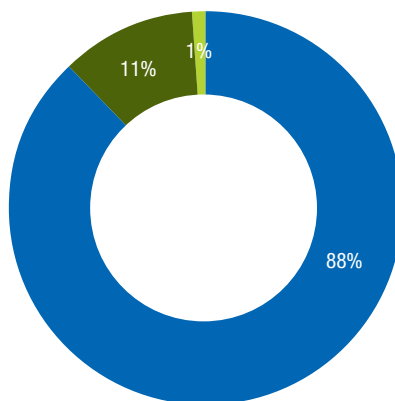
11% van het aantal stagiair-architecten werkte in 2024 als bezoldigde, dus onder het statuut van bediende. In 2022 was dat nog 7%.

ARCHITECTEN

- Zelfstandige
- Zelfstandige + andere
- Zelfstandige + lesgever
- Bezoldigde
- Bezoldigde + zelfstandige
- Ambtenaar

STAGIAIR-ARCHITECTEN

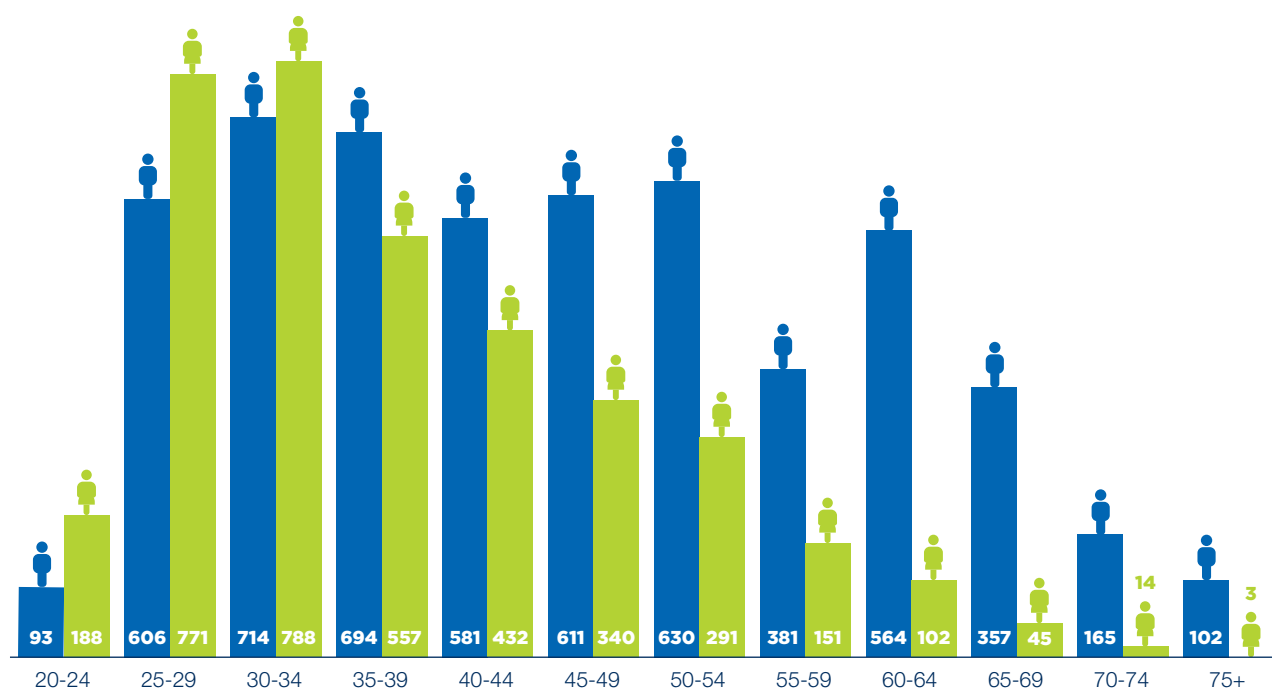

- Zelfstandige
- Bezoldigde
- Ambtenaar

Leeftijd

Bijna de helft (48%) van alle ingeschreven architecten is jonger dan 40 jaar. In die leeftijdscategorie zijn de vrouwen in de meerderheid. Vrouwen blijven gemiddeld ook een pak minder lang actief in het architectencircuit. Vanaf de leeftijd van 45 jaar gaat het aantal ingeschreven vrouwelijke architecten gevoelig omlaag.

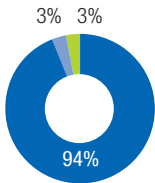
AANTAL ARCHITECTEN PER LEEFTIJDSCATEGORIE

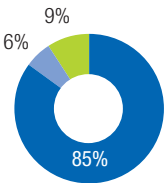
Herkomst

6% van alle bij de Orde van Architecten ingeschreven architecten is van buitenlandse origine. Bij de stagiair-architecten is dat 15%. Samen komen ze uit 88 verschillende landen.

De grootste aantallen niet in België geboren architecten zijn afkomstig uit Nederland (81), Italië (33), Iran (28), Spanje en Turkije (elk 21), Duitsland (20), Polen (19) en Frankrijk (18).

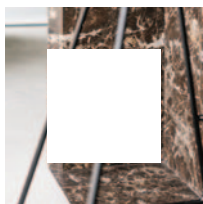
ARCHITECT

STAGIAIR-ARCHITECTEN

	ARCHITECT	STAGIAIR-ARCHITECTEN
België	7.810	762
EU	266	55
Niet-EU	206	82

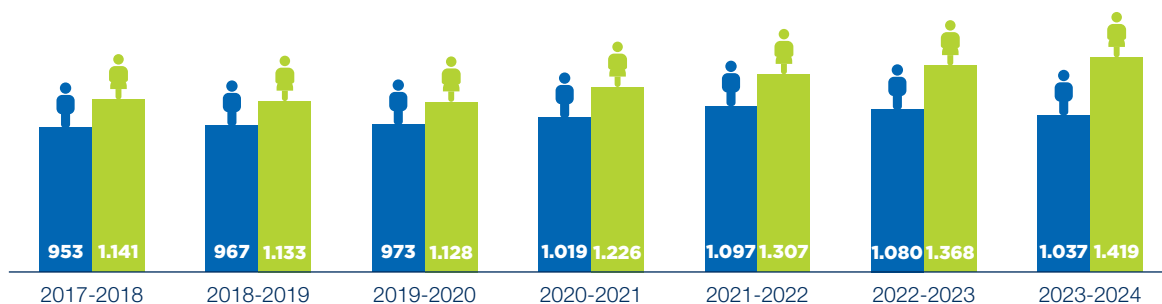
Onderwijs

Inschrijvingen

Hieronder vindt u het aantal inschrijvingen voor de opleidingen architectuur en ingenieurswetenschappen: architectuur voor wat betreft de Nederlandstalige universiteiten in België.

Inschrijvingen opleiding architectuur

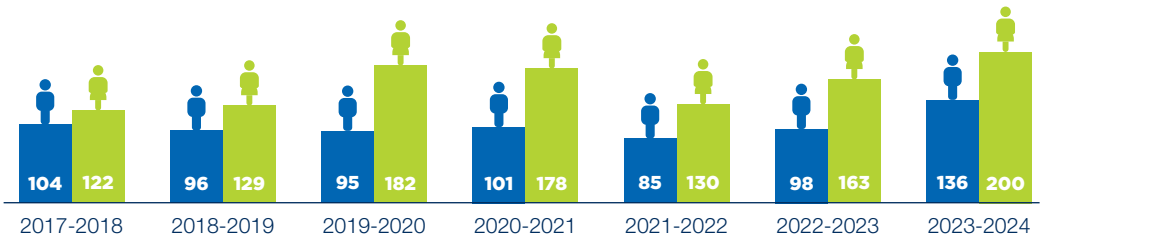
De opleiding Architectuur kan gevolgd worden aan de universiteiten van Antwerpen en Hasselt en aan de KU Leuven, campussen Brussel en Gent.

	BELG	NIET-BELG	NIET-EU	KU LEUVEN	UANTWERPEN	UHASSELT
2017-2018	2.005	89	20	1.244	510	340
2018-2019	2.008	92	29	1.271	488	341
2019-2020	1.999	102	30	1.270	497	334
2020-2021	2.127	118	30	1.349	546	350
2021-2022	2.267	137	31	1.467	555	382
2022-2023	2.306	142	34	1.475	601	372
2023-2024	2.295	161	29	1.441	612	403

Inschrijvingen opleiding architecture

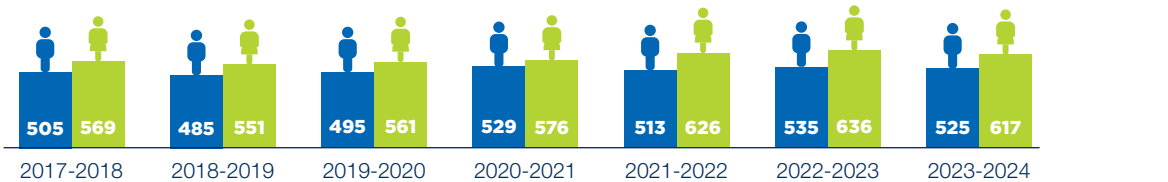
Deze opleiding gebeurt volledig in het Engels en wordt enkel aangeboden aan de KU Leuven.

	BELG	NIET-BELG	NIET-EU	KU LEUVEN
2017-2018	60	166	106	226
2018-2019	58	164	104	225
2019-2020	66	211	151	277
2020-2021	76	203	137	279
2021-2022	84	131	69	215
2022-2023	107	154	92	261
2023-2024	165	171	95	336

Inschrijvingen opleiding ingenieurswetenschappen-architectuur

De opleiding Ingenieurswetenschappen: architectuur (burgerlijk ingenieur-architect) kan gevolgd worden aan de KU Leuven, UGent en de Vrije Universiteit van Brussel.

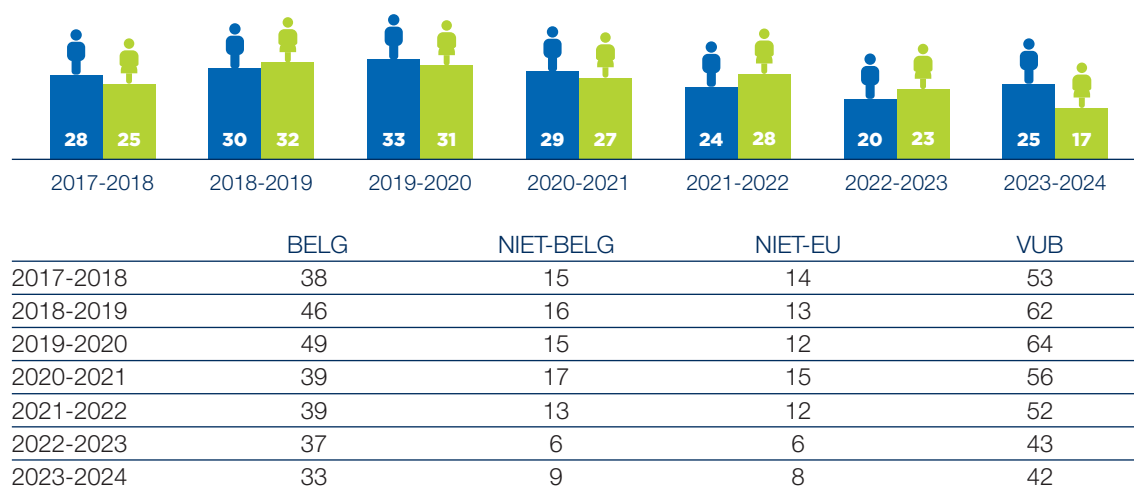

	BELG	NIET-BELG	NIET-EU	KU LEUVEN	UGENT	VUB
2017-2018	1.041	33	17	465	521	88
2018-2019	1.006	29	16	405	537	94
2019-2020	1.025	31	16	408	558	90
2020-2021	1.079	26	13	391	622	92
2021-2022	1.114	25	10	380	668	91
2022-2023	1.137	34	22	388	686	97
2023-2024	1.104	38	17	363	679	100

Inschrijvingen opleiding architectural engineering

Deze opleiding gebeurt volledig in het Engels en wordt enkel aangeboden aan de VUB.

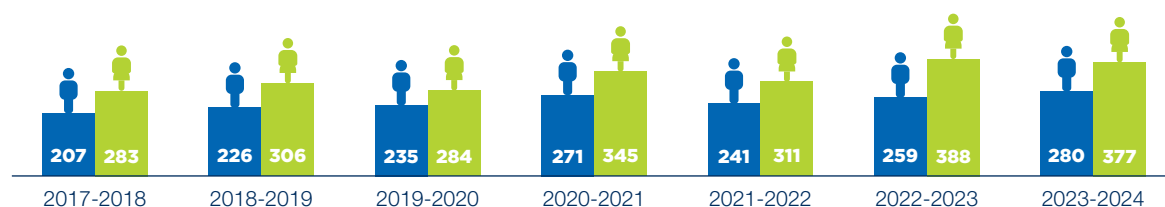

Uitgereikte studiebewijzen

Hieronder vindt u het aantal uitgereikte studiebewijzen (diploma's) voor de studierichtingen architectuur en ingenieurswetenschappen: architectuur voor wat betreft de Nederlandstalige universiteiten in België.

Uitgereikte studiebewijzen opleiding architectuur

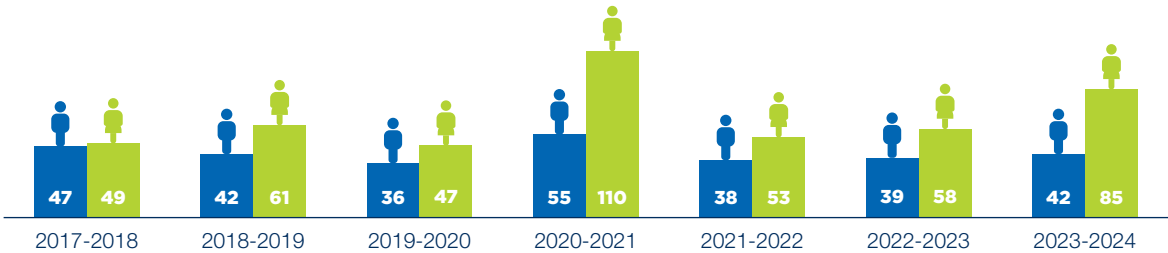
Hieronder vindt In 2024 studeerden 657 studenten af als architect, dat is het hoogste aantal sinds 2018. Zes op de tien afgestudeerde architecten was een vrouw. Een kleine 5% van alle afgestudeerde architecten komt uit het buitenland.

	KU LEUVEN*	UANTWERPEN	UHASSELT
2017-2018	260	142	88
2018-2019	328	127	77
2019-2020	300	126	93
2020-2021	375	151	90
2021-2022	338	122	92
2022-2023	393	151	103
2023-2024	394	151	112

Uitgereikte studiebewijzen opleiding architecture

Gezien deze opleiding in het Engels wordt gegeven is het geen verrassing dat het grootste deel van de afgestudeerde architecten van niet-Belgische herkomst is.

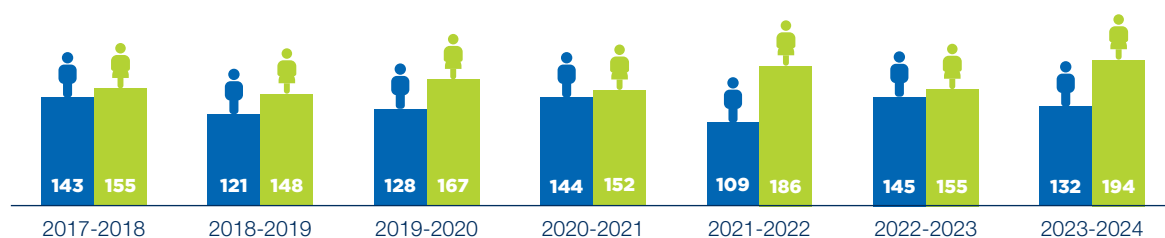
	BELG	NIET-BELG
2017-2018	23	73
2018-2019	23	79
2019-2020	18	65
2020-2021	39	126
2021-2022	27	64
2022-2023	28	69
2023-2024	55	72

* KU Leuven Campus Sint-Lucas Gent en KU Leuven Campus Sint-Lucas Brussel
 Bron: www.ondervijs.vlaanderen.be/dataloop

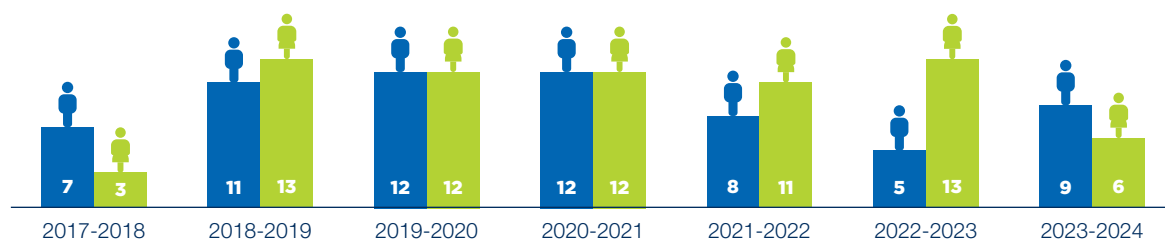
Uitgereikte studiebewijzen opleiding ingenieurswetenschappen: architectuur

Net als bij de afgestudeerde architectuurstudenten zien we ook hier een grote meerderheid (60%) studentes.

	KU LEUVEN	UGENT	VUB
2017-2018	146	135	17
2018-2019	112	140	17
2019-2020	129	147	19
2020-2021	102	174	20
2021-2022	99	182	14
2022-2023	102	184	14
2023-2024	100	209	17

Uitgereikte studiebewijzen opleiding architectural engineering

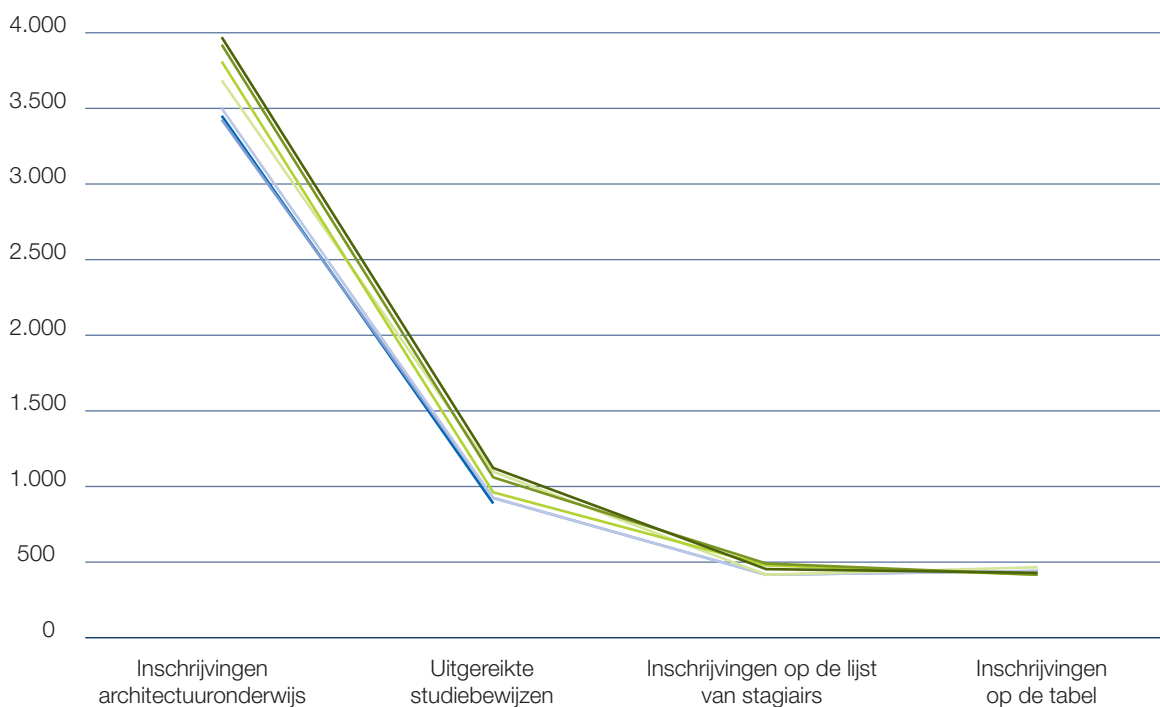

Instroom – Uitstroom

Onderstaande grafiek geeft weer hoeveel architectuurstudenten* afstuderen als (ingenieur-)architect en hoeveel er zich uiteindelijk inschrijven op de tabel en dus daadwerkelijk het beroep van architect uitoefenen.

Bijna een derde van de ingeschreven studenten behaalt uiteindelijk zijn of haar diploma. Minder dan de helft daarvan schrijft zich in op de lijst van stagiairs en doorloopt de architectuurstage. Zowat iedereen die de stage heeft doorlopen schrijft zich wel uiteindelijk in op een tabel van de Orde van Architecten.

- 2017-2018
- 2018-2019
- 2019-2020
- 2020-2021
- 2021-2022
- 2022-2023
- 2023-2024

Bron: Orde van Architecten

* De aantallen van de opleidingen architectuur (NL+EN) en ingenieurswetenschappen: architectuur (NL/EN) werden hier samengeteld.

De bouwconjunctuur in 2024

4.649.265
GEBOUWEN

Gebouwenpark

België telde op 1 januari 2024 4.649.265 gebouwen. Net geen 60% ervan staat in Vlaanderen, 37% in Wallonië en 4% in Brussel.

Sinds 1995 is het aantal gebouwen in België met 16% gestegen. Vooral het aantal buildings en flatgebouwen met appartementen steeg aanzienlijk (+150%). Ook het aantal woningen in open bebouwing en halfopen bebouwing dikte aan met respectievelijk 21 en 28%. Het aantal woningen is in dezelfde tijdspanne met 31% toegenomen tot 5.783.434.

5.783.434
WONINGEN

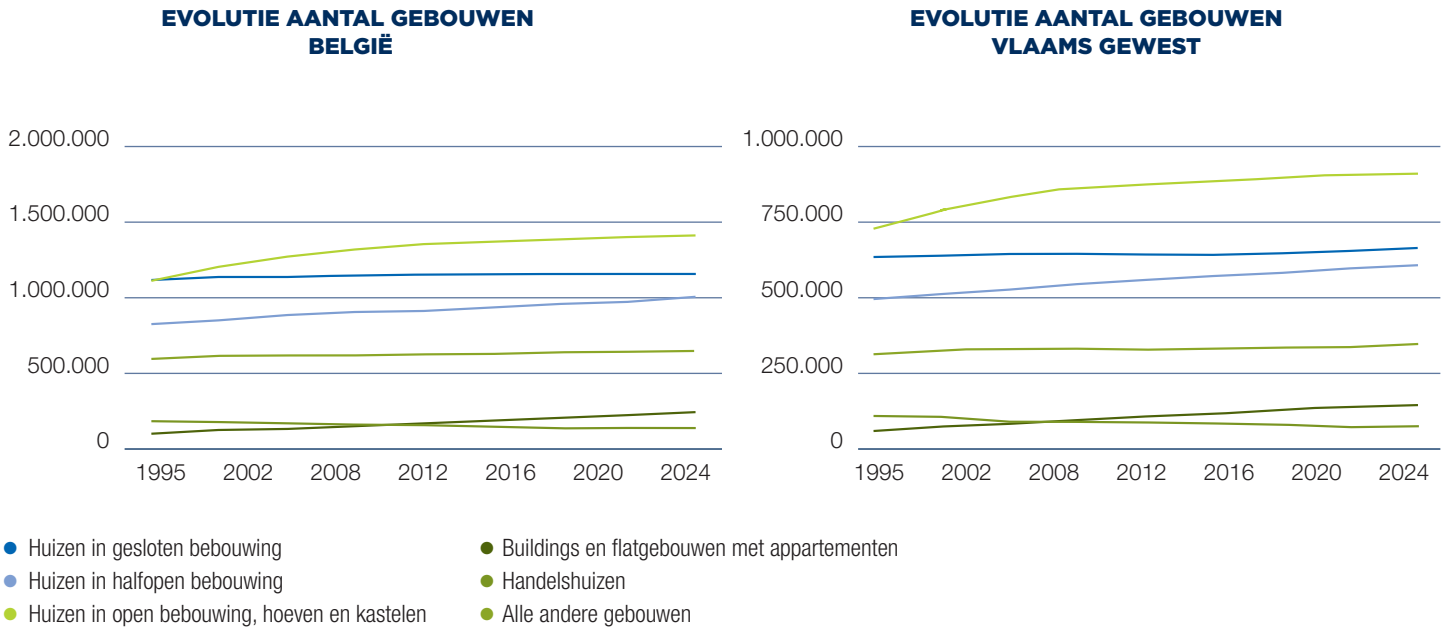
In het Vlaams Gewest zijn er 33% meer woningen en 17% meer gebouwen. In het Waals Gewest is dat respectievelijk 30% en 17%. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest valt de toename van het aantal gebouwen in vergelijking met de twee andere gewesten lager uit (+1%), maar het woningenbestand is er wel met 22% toegenomen.

Bron: Statbel

BELGIË							
	HUIZEN IN GESLOTEN BEOUWING	HUIZEN IN HALFOPEN BEOUWING	HUIZEN IN OPEN BEOUWING, HOEVEN EN KASTELEN	BUILDINGS EN FLATGEBOUWEN MET APPARTEMENTEN	HANDELS- HUIZEN	ALLE ANDERE GEBOUWEN	TOTAAL
1995	1.147.013	835.674	1.125.810	99.255	182.560	602.083	3.992.395
2002	1.152.304	869.975	1.258.348	120.576	174.792	622.094	4.198.089
2008	1.159.849	902.306	1.329.572	145.203	161.290	626.633	4.324.853
2012	1.166.002	928.974	1.371.260	165.986	152.681	629.583	4.414.486
2016	1.171.684	953.725	1.397.735	189.517	143.346	635.489	4.491.496
2020	1.179.416	979.945	1.417.715	218.293	133.731	643.999	4.573.099
2024	1.183.673	1.008.679	1.437.107	246.718	124.357	648.731	4.649.265

VLAAMS GEWEST							
	HUIZEN IN GESLOTEN BEOUWING	HUIZEN IN HALFOPEN BEOUWING	HUIZEN IN OPEN BEOUWING, HOEVEN EN KASTELEN	BUILDINGS EN FLATGEBOUWEN MET APPARTEMENTEN	HANDELS- HUIZEN	ALLE ANDERE GEBOUWEN	TOTAAL
1995	635.791	491.709	726.224	62.483	106.498	315.681	2.338.386
2002	638.098	516.514	812.259	76.970	102.316	327.383	2.473.540
2008	641.554	539.192	852.703	93.040	93.268	328.814	2.548.571
2012	644.484	557.602	875.945	106.276	87.569	330.885	2.602.761
2016	648.035	573.983	890.428	119.354	81.898	334.627	2.648.325
2020	653.273	592.004	901.512	135.479	76.141	340.432	2.698.841
2024	657.278	612.846	911.682	149.032	70.904	342.538	2.744.280

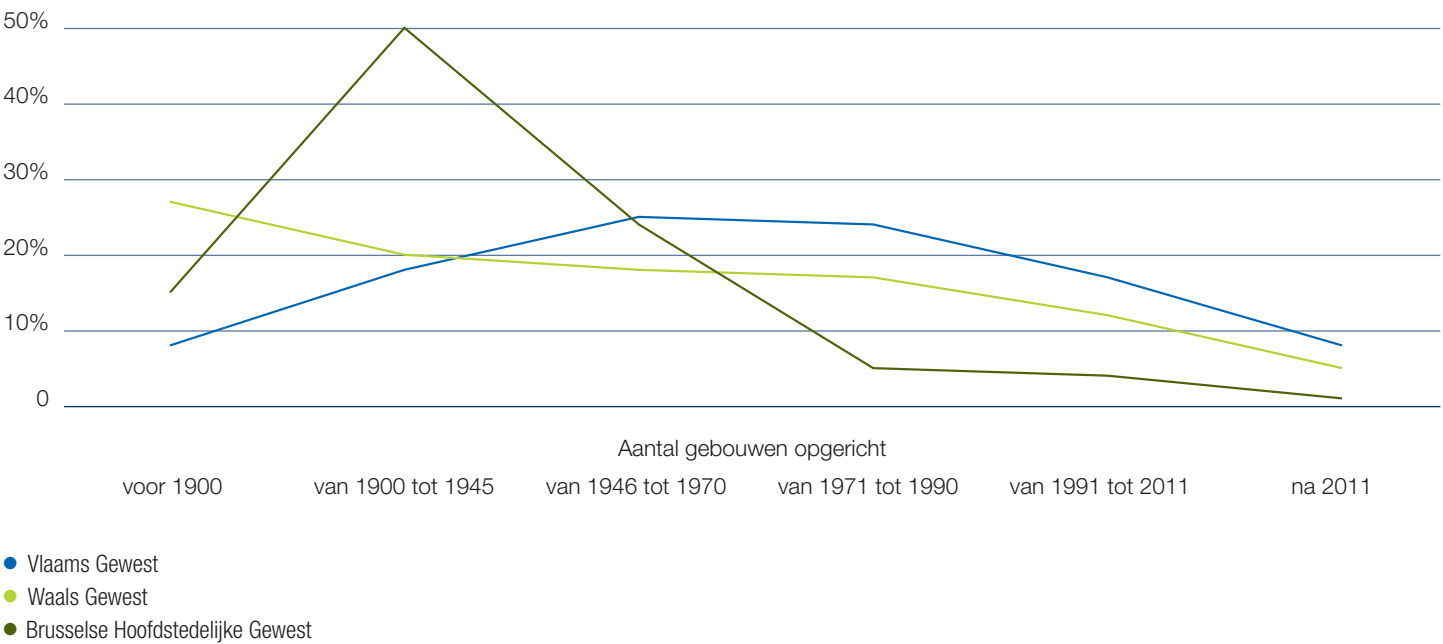
Bron: Statbel

Leeftijd gebouwenpark

De leeftijd van de gebouwen verschilt sterk van gewest tot gewest. In Vlaanderen is 49% van de gebouwen opgetrokken na 1971 en 21% na 1991. In Wallonië is dat 34% en 17%, in Brussel liggen de cijfers een pak lager met 10% en 5%.

In het Waals Gewest dateert 27% van alle gebouwen van voor 1900. Vooral Brussel heeft een verouderd gebouwenpark. De helft van alle Brusselse gebouwen is opgericht tussen 1900 en 1945. Amper 1% van alle gebouwen binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd opgericht na 2011.

Bron: Statbel

Bouwvergunningen

Eerst kijken we naar de situatie in heel België. Op vijf jaar tijd dook het aantal uitgereikte bouwvergunningen voor residentiële nieuwbouw naar beneden met 25%. Ook het aantal bouwvergunningen voor renovatie ging steil bergaf (-10% in vergelijking met 2020).

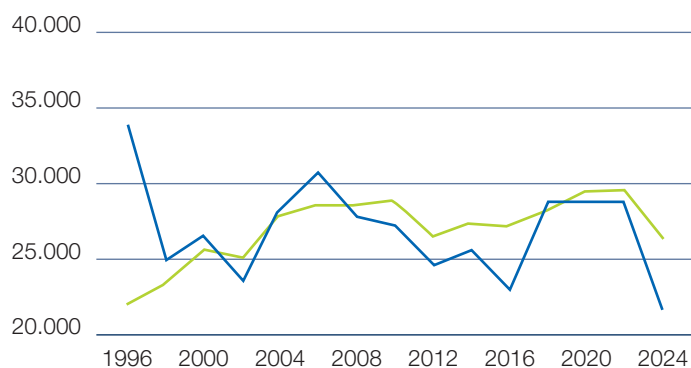
Het aantal uitgereikte bouwvergunningen voor nieuwe ééngezinswoningen kende in 2024 een historisch dieptepunt. Ook de totale vergunde oppervlakte in België kende een krimp van 25% vergeleken met 2020.

Bij de niet-residentiële gebouwen is de situatie ietwat anders. Het aantal uitgereikte bouwvergunningen voor niet-residentiële nieuwbouw daalde met 17%, maar tegelijk kende het aantal bouwvergunningen voor renovatie een (heel) lichte groei (+0,3).

Kijken we enkel naar het Vlaams Gewest dan zien we een gelijkaardige trend: sinds 2020 27% minder uitgereikte bouwvergunningen voor residentiële nieuwbouw, 7% minder uitgereikte bouwvergunningen voor renovatie en een dieptepunt in het aantal uitgereikte bouwvergunningen voor nieuwe ééngezinswoningen.

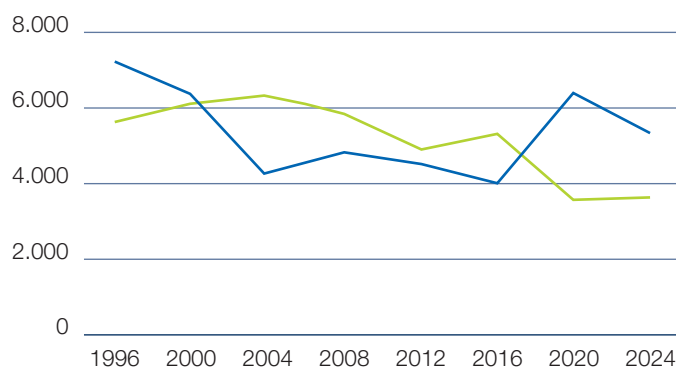
Hieronder vindt u de statistieken voor België.

**NIEUWBOW VERSUS RENOVATIE
RESIDENTIEEL**

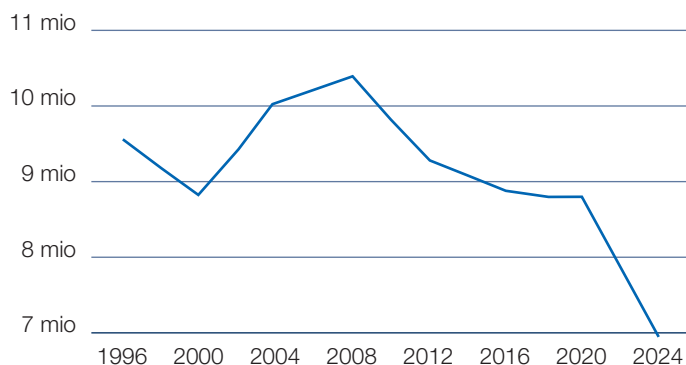
- Nieuwe gebouwen
- Renovaties

**NIEUWBOW VERSUS RENOVATIE
NIET-RESIDENTIEEL**

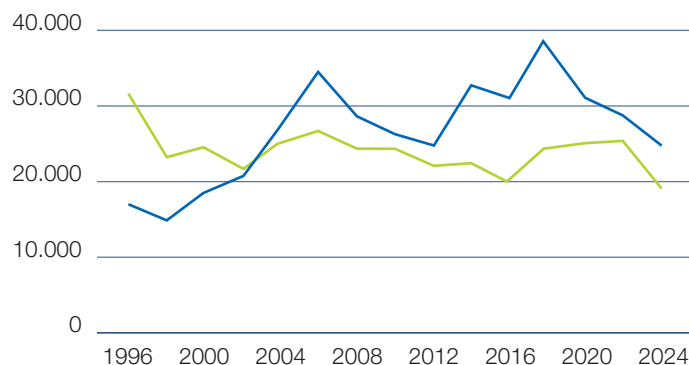
- Nieuwe gebouwen
- Renovaties

**TOTALE VERGUNDE OPPERVLAKTE (M²)
RESIDENTIEEL**

- Totale oppervlakte (m²)

**ÉÉNGEZINSWONINGEN
VERSUS APPARTEMENTEN**

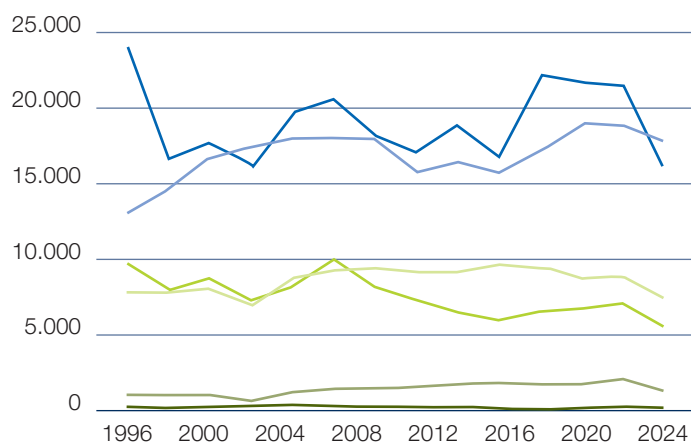
- Nieuwe appartementen
- Nieuwe ééngezinswoningen

Bron: Statbel

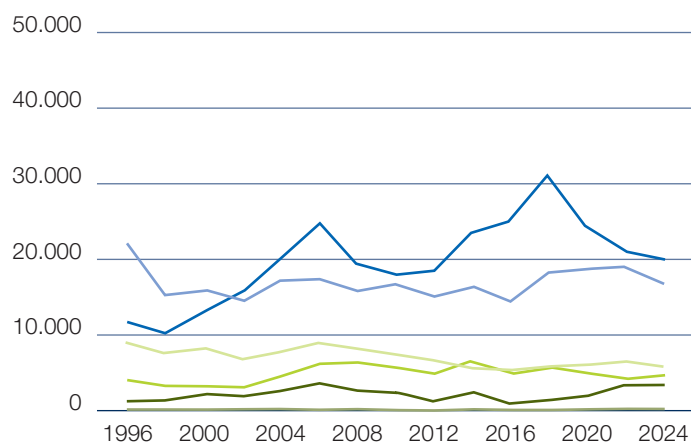
In het Vlaams Gewest duikt het aantal vergunningen voor nieuwbouw voor het allereerste jaar onder het aantal vergunningen voor renovatie. In het Waals Gewest gebeurde dit al in 2007.

NIUWBOUW VERSUS RENOVATIE PER GEWEST

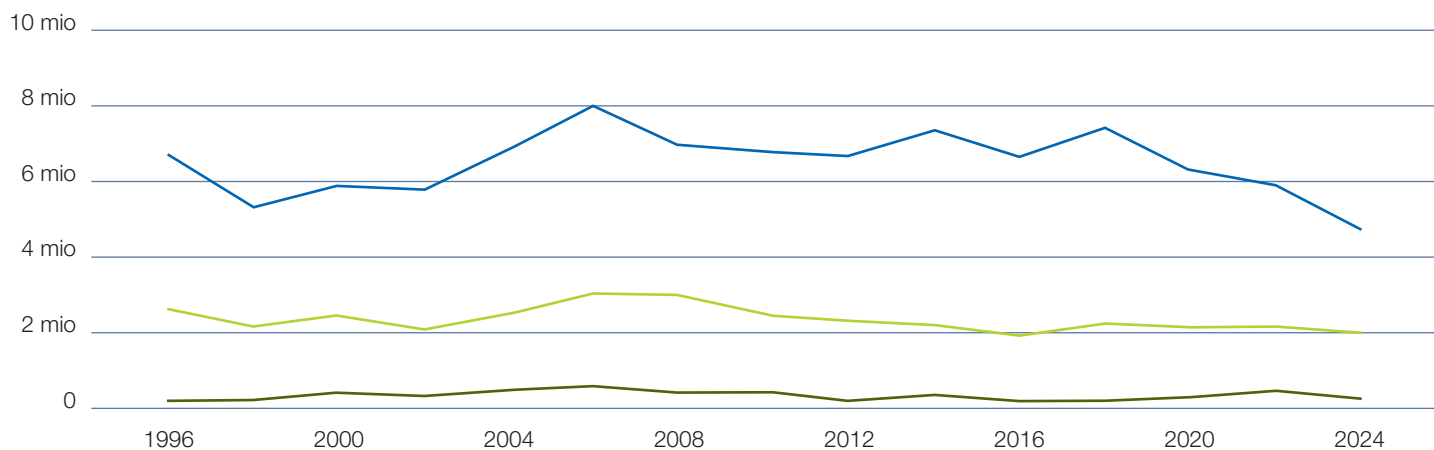
- Nieuwe gebouwen Vlaams Gewest
- Renovaties Vlaams Gewest
- Nieuwe gebouwen Waals Gewest
- Renovaties Waals Gewest
- Nieuwe gebouwen Brussels Hoofdstedelijke Gewest
- Renovaties Brussels Hoofdstedelijke Gewest

ÉÉNGEZINSWONINGEN VERSUS APPARTEMENTEN PER GEWEST

- Nieuwe appartementen Vlaams Gewest
- Nieuwe ééngesinswoningen Vlaams Gewest
- Nieuwe appartementen Waals Gewest
- Nieuwe ééngesinswoningen Waals Gewest
- Nieuwe appartementen Brussels Hoofdstedelijke Gewest
- Nieuwe ééngesinswoningen Brussels Hoofdstedelijke Gewest

TOTALE VERGUNDE OPPERVLAKTE (M²) RESIDENTIEEL PER GEWEST

- Vlaams Gewest
- Waals Gewest
- Brussels Hoofdstedelijke Gewest

Bron: Statbel

Contactgegevens

Nationale Raad

Tour & Taxis – Koninklijk Pakhuis
Havenlaan 86c bus 101
1000 Brussel
Tel. +32 (0)2 627 88 10
nationale.raad@cnoa-nroa.be

Vlaamse Raad

Tour & Taxis – Koninklijk Pakhuis
Havenlaan 86c bus 101
1000 Brussel
Tel. +32 (0)2 643 62 00
vlaamse.raad@ordevanarchitecten.be

Dienst Administratie & IT

- IT-afdeling
informatica.vroa@ordevanarchitecten.be
- HR-afdeling
personeelszaken.vroa@ordevanarchitecten.be
- Financiële afdeling
financien.vroa@ordevanarchitecten.be

Dienst Beleid

- Marketing en Communicatie
marcom@ordevanarchitecten.be

Juridische Dienst

- Juridische zaken
juridische.dienst@ordevanarchitecten.be

Nederlandstalige provinciale raden

Raad Antwerpen

Rucaplein 104
2610 Wilrijk
Tel. +32 (0)3 239 78 58
raad.antwerpen@ordevanarchitecten.be

Raad Limburg

Gouverneur Roppesingel 51
3500 Hasselt
Tel. +32 (0)11 28 30 77
raad.limburg@ordevanarchitecten.be

Raad Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad

Tour & Taxis – Koninklijk Pakhuis
Havenlaan 86c bus 101
1000 Brussel
Tel. +32 (0)2 204 01 20
raad.brabant@ordevanarchitecten.be

Raad West-Vlaanderen

Oude Zak 35/1
8000 Brugge
Tel. +32 (0)50 33 47 66
raad.west-vlaanderen@ordevanarchitecten.be

Raad Oost-Vlaanderen

Huis van de Bouw
Tramstraat 59
9052 Zwijnaarde
Tel. +32 (0)9 241 80 70
raad.oost-vlaanderen@ordevanarchitecten.be

Nederlandstalige Raad van Beroep

Koophandelsplein 23
9000 Gent
Tel. +32 (0)9 234 47 47

Conseil francophone et germanophone

Glaverbel Building
Terhulpensesteenweg 166/26
1170 Brussel (Watermaal-Bosvoorde)
Tel. +32 (0)2 643 61 00
secretariat-cfgoa@ordredesarchitectes.be

Franstalige Raad van Beroep

Quai des Ardennes 12
4020 Liège

Franstalige provinciale raden

Conseil de Bruxelles-Capitale et du Brabant Wallon

Glaverbel building
Terhulpensesteenweg 166/26
1170 Brussel (Watermaal-Bosvoorde)
Tel. +32 (0)2 626 10 40
conseil.bcbw@ordredesarchitectes.be

Conseil du Hainaut

Rue de la Réunion 3
7000 Mons
Tel. +32 471 09 33 39
conseil.hainaut@ordredesarchitectes.be

Conseil de Liège

Quai des Ardennes 12
4020 Liège
Tel. +32 (0)4 342 27 60
conseil.liege@ordredesarchitectes.be

Conseil du Luxembourg

Avenue Général Patton 148
6700 Arlon
Tel. +32 (0)63 22 10 01
conseil.luxembourg@ordredesarchitectes.be

Conseil de Namur

Résidence Paola
Avenue Gouverneur Bovesse 117 boîte 31
5100 Jambes
Tel. +32 (0)81 30 25 01
conseil.namur@ordredesarchitectes.be

Colofon

Opmaak: Altera

BEELDMATERIAAL

met dank aan:

- Egide Meertens Plus Architecten – fotograaf: Philippe Van Gelooven: cover 1. & 2., p. 30, p. 31, p. 44, p. 49
- BURO 2018 architecten – fotograaf: Yannick Milpas: cover 3., p. 20-21
- icoon.be – fotograaf: Evenbeeld: cover 4., p. 3 (b), p. 6, p. 11, p. 12-13, p. 14, p. 19, p. 38-39, p. 50, p. 56, p. 62, p. 66
- Studio Okami Architecten – fotograaf Yannick Milpas: p. 2
- ZOOM architecten – fotograaf Evenbeeld: p. 3 (a), p. 4-5
- Bureau Buyse – fotograaf Evenbeeld: p. 17, p. 45
- INZICHT architecten – fotograaf Evenbeeld: p. 26
- fotograaf Isabelle Pateer: p. 27 (1. en 4.)
- arch_ID architecten: p. 43, p. 55
- fotograaf Grégory De Leeuw: back cover

ORDE VAN ARCHITECTEN
VLAAMSE RAAD

Tour & Taxis, Koninklijk Pakhuis ■ Havenlaan 86c bus 101, 1000 Brussel
Tel. 02 643 62 00 ■ Fax 02 643 62 19
info@ordevanarchitecten.be ■ www.architect.be

© juni 2025 Orde van Architecten - Vlaamse Raad